

The Oldest Slovene
Daily in Ohio
Best Advertising
Medium

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Najstarejši slovenski
dnevnik v Ohio
Oglosi v tem listu so
uspešni

VOLUME XXII. — LETO XXII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY, (PONDELJEK) AUGUST 28, 1939.

ŠTEVILKA (NUMBER) 200

Sovjetska Rusija bo baje pomagala Poljski

rusko-nemški pakt ne bo
baje imel nobenega učinka
na pošiljanje potreb-
čin Poljski.

LONDON, 28. avgusta (po-
deljek). — Uradna poročila
Varšave naznanjajo, da je
Sovjetska Rusija zagotovila
Poljski, da njen pakt z Nemci-
ne bo imel nobenega učinka
pošiljanje surovin in vojnih
potrebčin iz Rusije Poljski v
boju vojne.

Tozadevno zagotovilo je dal
Becku, poljskemu mini-
stru zunanjih zadev, sovjetski
ministr v petek.

Smatra se, da pomeni to po-
ložitveno hkratu zankanje "nacij-
trditve, da je pričela Sov-
jska Rusija izvajati pritisk
Poljsko, naj se ukloni zahte-
ve Nemčije.

BERLIN, 27. avgusta. — U-
radna nemška časniška agencija
naznanja, da je brez vsakega drugega
pogoja, da je mogoče, da
nemška vlada odpošljalca iz
svoje vojaškega ata-
šee, polkovnika Gerassinova.

MOSKVA, 27. avgusta. —
Sovjetska Rusija, ki je zdaj v
najboljše položaji, ker se
na bati Japonska, bo odobrila
rusko-nemški pakt nena-
danje. Iz vseh strani vro v
člani velikega sveta ali
"velikih", katerih večina
je z letali.

Med novice
Mr. Fr. Barbič nam sporoča:
sobotno dopoldan je John
Clark, motornik na St. Clair
je opravil svojo služ-
bo je došel domov, je umrl,
je zadela srčno kap. Pred-
je pričel delati na St. Clair
je bil motornik na
Lahko, da se pa starejši
naselenci spominjajo. Sta-
je na Larchmont Road ali
179 cesti; njegovo truplo po-
na 18915 Nottingham Rd.
opazil ga bodo na Mentor po-
lišču.

Superior in St. Clair postaje
se zdaj združene v eno; sedaj
je St. Clair postaja (Car-
ter). Ker imajo uslužbenci
vane postaje starostne
bodo oni, ki so prej delali
St. Clair, sedaj lahko izbirali
Superior ave., ali obratno,
ki so bili na Superior Ave.,
na St. Clair Ave. Uslužbenci
tence, imajo tako zvan "ge-
pick" (izbiri runov) vsa-
ti mesece.

Seja
Znanja se vsem društvom
je zastopnikom, da se vr-
ze kulturnih društev" v to-
20. avgusta ob 8. uri zve-
Slov. del. domu na Water-
Rd. Prosi se vse, da hoste
vsi, ker je dosti za ukre-
radi otvoritve novih pro-
v.

Vabilo
ja vlagateljskega odbora,
je vršila v torek ob 8. uri
v Slov. nar. domu na St.
Ave., staro poslopje. Važ-
je ves odbor je, da se seje u-
vate. Pridite!

V bolnišnici
in je srečno preživel nevar-
operacijo Mr. John Godina
Chman Road. Zelimo mu
želje okrevanje.

Zaprti delavski raketir Don Campbell prejema še zdaj po \$75 tedenske plače

V soboto so se zglasili v Nessovem uradu člani unije
steklarjev, ki so ga obvestili o teh nezaslišanih
zadevah, ki vladajo v uniji.

Zloglasni Don Campbell, ob-
sojeni delavski raketir, preje-
ma kot "business agent" unije
steklarjev po 75 dolarjev teden-
ske plače, kljub temu, da je že
več mesecev zaprt v državni jet-
nišnici.

Uradniki internacionalne uni-
je so prisilili unijski lokal proti
želji unijskega članstva do na-
daljnega izplačevanja plače za-
prtemu Campbellu ter zagrozili,
da bodo v nasprotnem slučaju
odvzeli localu njegov čarter.

Direktive iz celice

Campbell enforsira zdaj iz
svoje celice v državni jetnišnici
plačevanje 2 centnega tributa
od vsakega kvadratnega čev-
lja šip, ki jih vdelažo v Clevel-
landu v okna raznih trgovin,
restavracij, pisarn in drugih jav-
nih lokalov.

Tozadevne obtožbe so predlo-
žili v soboto člani unije steklar-
jev Eliotu Nessu, direktorju za
javno varnost, ki jih je pozval v
svoj urad.

Unijski možje, ki so nastopi-
li v soboto pred Nessom, so iz-
razili željo, da se ne imenuje
njihovih imen, ker se boje ma-
ščevanja Campbellovih prista-
šev.

Ness je obljubil članom uni-
je, da bo sklical k posvetovanju
unijski odbor, da jim bo poma-
gal zlomiti Campbellovo nad-
vlado in izvoliti voditelja po
njihovi lastni volji, do česar so
upravičeni po unijski ustavi.

Campbellov "termin" poteče 1. januarja

Campbellov "termin" v unijs-
kem uradu poteče dne 1. jan-
nuarja. Njegovo mesto je za-
vezel neoficijelno njegov brat
Campbell, ki fungira kot "busi-
ness agent" unije, za kar pre-
jema \$16 do \$20 na teden, za
"razne stroške," toda nobene
plače.

Dvocentni tribut od vsakega
kvadratnega čevlja instaliranih
šip kolekta neki Campbellov lajt-
nant, toda od tega denarja ne
gre ničesar v unijsko blagaj-
no.

Prve angleške čete v Franciji

PARIZ, 27. avgusta. — Dva
francoska jutranja lista sta
danes zjutraj priobčila slike
prvih angleških čet, ki so prispele
v Francijo. Ta dva lista sta
L'Ouvre in Le Petit Journal.

Sliki sta bili priobčeni na pro-
minentnem mestu prvih strani
omenjenih listov.

Vojaki, ki so na sliki, pripa-
dajo mornariškim in kolonialnim
četam.

DIEPPE, Francija, 26. avgus-
ta. — Tu skozi je potovalo no-
coj 1.400 angleških mornarjev
v Marseille, kjer se bodo pri-
družili sredozemski eskadri an-
gleške mornarice.

Burton indorsiran

Republikanski klub šeste var-
de je v soboto zvečer na svoji
seji indorsiral kandidaturu žu-
pana Burtona za ponovno izvo-
litev.

Seja
Danes zvečer ob 8. uri se vr-
ši seja Workers Alliance Ward
32 v Slov. domu na 15810 Hol-
mes Ave.

PODPIS HRVATSKO-SRBSKEGA SPORAZUMA

Največji dogodek v življenju Jugoslavije izza njene usta-
novitve. — Sporazum pomeni kľofuto diktaturam
in diktatorjem in zmago demokratičnih idej.

Dočim se ves svet nestrpno
vprašuje, kaj bodo storili dikta-
torji, je praznovala demokra-
cija v Jugoslaviji veliko zmago,
ker je uvrstila Jugoslavijo zopet
v vrsto parlamentarnih držav.
To je posledica neprestanih gro-
ženj od strani Nemčije in Itali-
je in prizadevanja demokratič-
nih Hrvatov v državi.

Kakor znano, je vladala v Ju-
goslaviji zkoraj popolna dikta-
tura odkar je bil dne 20. junija
1928 obstreljen v skupščini
Stefan Radić, voditelj Hrvatov.
Prihodnjega leta je kralj Alek-
sander uvedel vojaško diktatu-
ro, ki je bila z manjšimi olajša-
vami polnomočna vse do sedaj.

Knez Pavle, ki je videl, kaj
delajo nezadovoljne narodnostne
manjšine s pomočjo in ščuva-
njem Hitlerja in Mussolinija, je
podpisal sporazum s Hrvati, s
čemer je bil storjen največji ko-
rak v demokratično orientacijo
dežele. Dr. Vladko Maček, vodi-
telj Hrvatov, bo postal v reor-
ganiziranem "kabinetu narod-
nega ujedinjenja" podpremier;
poleg njega bo vstopilo v vlado
še pet nadaljnjih hrvatskih vo-
diteljev. Za notranje zadeve bo
dobila Hrvatska samovlado s
svojem lastnim parlamentom. S
posebnim dekretom je bila za
vso državo proglašena svoboda
časopisja in zborovanja.

Parlament ali skupščina bo raz-
puščena in zopet izvoljena na
demokratični bazi.

Ta dogodek ni samo blago-
slov za Jugoslavijo, temveč je
tudi učinkovit odgovor dikta-
torjema, ki sta vedno trdila, da
bo Jugoslavija stala v vsaki kri-
zi ob njuni strani.

Mi ta veliki dogodek pozdrav-
ljamo z zadoščenjem in iskren-
nim veseljem in upanju, da bo
ostala naša lepa Jugoslavija ne-
odvisna in demokratična dežela,
zvesta svetlim ciljem in visokim
idealom, iz katerih se je po sve-
tovni vojni porodila.

POKORAVATI SE BOGU

Narodno - socialistična revija
"Nationale Rundschau" ob-
javlja članek o Bogu, v katerem
pravi med drugim:

"Obstoji samo en Bog, ki je
bil vaš od vsega početka in ki
ga je v naših dušah zopet vzbu-
dil narodni socializem. Mi veru-
jemo vanj ter mu najboljše slu-
žimo s tem, da se pokoravamo
volji in ukazom našega voditelja
Adolfa Hitlerja. Pokoravati se
Bogu, se pravi pokoravati se
njegovi volji, ki se izraža preko
Adolfa Hitlerja."

Nov grob

V soboto popoldne je po dolgi
bolezni preminil na svojem do-
mu, 969 East 67th St., rojak
Stanko Cestarich, star 50 let.
Tukaj zapušča sina Stanley-a in
2 hčere, Emmo in Katharino,
brata Marka in več sorodnikov.
Rojen je bil v selu Shatorinja,
fara Vidovsovac na Hrvatskem,
kjer zapušča očeta, brata in se-
stro in več sorodnikov. Tukaj
je bil 32 let ter je bil član dru-
štva Sv. Josipa, št. 99 HEBZ in
društva Sv. Stephana, št. 224
KSKJ. Pogreb se vrši v torek
zjutraj ob 8:15 uri iz Jos. Ze-
le in Sinovi pogrebnega zavoda
na 6502 St. Clair Ave., ter v
cerkev sv. Pavla na E. 40 St.
ob 9 uri in na Calvary pokopa-
lišče. Bodi mu ohranjen blag
spomin. Preostali naši soža-
lje!

Smrt letalca

Včeraj dopoldne se je v bliž-
ni clevelandskega letališča ubil
letalac Delbert D. Bush iz Kan-
sas Cityja, ki je preiskušal svo-
je dirkalno letalo, od katerega
pa se je nenadoma odtrgal mo-
tor in zletel na tla, nakar je
treščilo tudi letalo na zemljo.
Letalec je bil star 26 let.

Mleko se podraži

Dne 1. septembra se bo po-
dražilo v Clevelandu mleko za
en cent pri kvartu. Po novih ce-
nah bo stal na dom pripeljan
kvart mleka 11 centov, za mle-
ko, ki se ga bo kupilo v trgov-
nah in mlekarnah, pa bo treba
plačati 10c za kvart.

VES SVET NAPETO PRIČA- KUJE ODOVORA ANGLIJE

V "beli vojni živcev" je zdaj najhujše pri-
zadet njen iniciator Hitler.

VSE JE ODVISNO OD ODGOVORA ANGLEŠKE VLADE

Silna živčna napetost, ki je
vladala v Evropi in po vsem
svetu, je včeraj za spoznanje
odnehala, ko je ves svet čakal
odgovora britanske vlade, ka-
tere ga bo prinesel danes v Ber-
lin angleški poslanik Sir Ne-
ville Henderson. Ako je bil več-
raj kdo nervozen, je bil nervo-
zen Hitler, kateremu je od te-
ga odgovora vse odvisno.

Pismi državnikov

Med Hitlerjem in Deladierom
sta bili izmenjani pismi, v kate-
rih pojasnjujeta državnika sta-
lišče svojih vlad. V svojem pi-
smu Daladieru je Hitler zopet
poudaril, da "mora" Nemčija
dobiti Gdansk in koridor, da
mora s Poljaki enkrat za vse-
lej obračunati, ker noče prena-
šati več macedonskih razmer,
ki vladajo ob meji. ("Z mace-
donskimi razmerami" je hotel
Hitler označiti nekdanjo turš-
ko strahovlado nad Balkanom).

Hitler ne more nazaj

Hitler kot diktator in mali
bog Nemčije ne more nazaj in
ker sta dali Francija in Anglija
svojo besedo Poljski, ki je trd-
no odločena, braniti se do zad-
njega, je torej malo izgledov,
da bi se ta zadeva rešila mir-
nim potom. Sicer pa Angleži in
Francozi vedo, da ne gre za
Gdansk in za koridor, temveč za
nacijsko nadvlado v Evropi. Če
se spor zdaj na kakšen način iz-
ravna, ne bo poravnani in v Ev-
ropi ne bo nobenega miru, tem-
več bo vsa stvar samo odloče-
na. Po nekaj mesecih bo pri-
šel Hitler z novimi zahtevami na
dan. Ker sta Anglija in Franci-
ja že izgubili Češkoslovaško in
ž njo vred dvajset divizij naj-
modernejših oboroženih hrabrih
vojakov, je težko verjeti, da bi
se sporazumeli za nadaljnji Mo-
nakovo ter dovolili, da izgube

še nad poldrug milijon poljs-
kih vojakov, ker bi bili na ta
način vedno šibkejši za končni
"showdown," ki mora priti slej
ali prej.

Tak je položaj danes dopol-
dne. Vse je odvisno torej od od-
govora Anglije, o katerem upa-
mo, da bo prišel pred zaključ-
kom našega lista, da bomo lah-
ko tozadevno obvestili naše čit-
atelje.

Naznanilo

Članicam društva Slovenske
Sokolice, št. 442 SNPJ nazna-
njam, da je umrla dolgoletna
članica sestra Mary Polončič.
Na mrtvaški oder je položena v
kapeli A. Grdina in Sinovi. Pro-
si se vas, da ji v največjem šte-
vilu izkažete zadnjo čast. —
Tajnica,

VERA IN LJUBEZEN GOSPODA SVETLINA

Jutri bomo pričeli s priobče-
vanjem naše nove povesti "Ve-
ra in ljubezen gospoda Svetli-
na," ki bo našim čitateljem
prav tako ugajala kakor jim u-
gaja sedanja povest, katere je
danes konec.

Tudi dejanja naše nove po-
vesti se odigravajo sredi naše-
ga podeželja in čitatelj bo sre-
čeval v nji znane tipe, ob kate-
rih se mu bo z veseljem ustavi-
lo oko. V gospodu Janku Svetli-

Ostavka celokupnega japonskega kabineta

TOKIO, 28. avgusta (pone-
deljek). — Celokupni japonski
kabinet, kateremu je načeloval
kot premier baron Kičiro Hira-
numa, je danes resigniral, ker
se mu je izjalovila njegova po-
litika z Nemčijo.

Pričakuje se, da bo japonski
cesar Hirohito pooblastil gene-
rala Nabujukija Ake-a, konser-
vativnega starejšega častnika
in bivšega ministra vojne, s se-
stavo novega kabineta.

Kakor je znano, so starejši
japonski generali obsojali tesne
vezi z Nemčijo, dočim so jih
mlajši častniki s premierjem
Hiranumom vred zahtevali. Ge-
neral Abe priporoča ožje sodelo-
vanje z drugimi velesilami na
Kitajskem, v prvi vrsti z An-
glijo in Zedinjenimi državami.

Ne glede, kakšen učinek je i-
mel nemško-ruski pakt drugod,
je gotovo toliko, da je zadal ja-
ponskim imperialistom udarec,
od katerega si ne bodo izlepa
odpomoči.

RODBINA ŠTIRIH
ČLANOV USTRELJENA

ST. LOUIS, 26. avgusta. —
Tukaj so našli danes postrelje-
no in ubito rodbino štirih čla-
nov. Ustreljeni, ki so jih našli
mrtve na njih domu, so bili: E.
Berneck in njegova žena, in nju-
ni dve hčerki, 5-letna Helen in
3-letna Dorothy.

Sosedje so povedali, da so
malo pred polnočjo slišali stre-
le, toda so mislili, da je to ta-
ko zvani "backfire" od avtomo-
bila. Mož je bil po poklicu kro-
jač. Zakonca sta bila stara pri-
bližno vsak po 25-let.

Žalostna vest
Mr. in Mrs. Spendal, 15311
School Ave., sta prejela žalost-
no vest, da je preminila zadnjo
sobotno soproga dobro pozna-
nega rojaka Mr. Louis Kauška
v Oaklandu, Kaliforniji. Pred le-
ti sta se naselila za stalno v
Kaliforniji. Tukaj zapušča več
sorodnikov in prijateljev. Mr.
Kaušek je bratranec Mr. Joe
Spendala in Tony Tomsica iz
Oaklanda, Cal. Rajnka zapušča
tri hčerke in sina, v Višnji gori
pa sestre in brate. Bodi ji lah-
ka ameriška gruda.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-5312
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

za raznašalca v Clevelandu, za celo leto.....\$5.50
za 6 mesecev.....\$3.00; za 3 mesece.....\$1.50
pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexicu za celo leto.....\$6.00
za 6 mesecev.....\$3.25; za 3 mesece.....\$1.60
za Zedinjene države za celo leto.....\$4.50
za 6 mesecev.....\$2.50; za 3 mesece.....\$1.50
za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
za celo leto.....\$8.00 za 6 mesecev.....\$4.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

PREDPOGOJI UREJENIH RAZMER

Pojmi o urejenih razmerah so različni. Eni pravijo, da so takrat urejene razmere, če se vrši vse javno življenje po določenih paragrafih ali volji ene večje ali manjše plasti državljanov, eni pa pravijo, da take metode utegnejo postati pristranske in zbujaajo zaradi pristranosti med prizadeto javnostjo več in več nezadovoljstva. Ti pravijo zopet, da morejo urejene razmere vedno biti le plod aktivnega sodelovanja vseh, v katerem se kristalizirajo pojmi o interesih državljanov in države. Če vsa javnost aktivno sodeluje, tedaj se briga za to, za načela, kako bi se razmere najbolje uredile, da bodo zaščiteni interesi posameznika in celote pravično. Logično temu naziranju lahko tudi rečemo, da morejo urejene razmere vladati le tam, kjer se pritegne k sodelovanju vse plasti prebivalstva ob trdnem zaupanju vanj in z vso iskrenostjo.

Ta oblika sodelovanja javnosti je svobodna demokracija.

Predsednik vlade Cvetković je nedavno izjavil, da je jugoslovansko prebivalstvo po duhu demokratično in da je v Jugoslaviji primerna le demokratična vladavina. Ta misel, ki ni bila razglašena prvič, je jugoslovanska javnost sprejela z zadovoljstvom na znanje.

V demokratični vladavini bi prenehala pristranost. Delavstvo bi dobilo svojo tajno politično volilno pravico, delavstvo bi lahko volilo svoje zakonite zastopnike v delavsko zbornico in druge socialno politične ustanove. Po zakonu ima delavstvo pravico do teh zastopstev v teh zavodih, ki jih svobodno voli v tajnih volitvah. To ni le zakonita in moralna, ampak tudi državljanska pravica delavcev.

Prav jasno potrjuje našo logiko hrvaško vprašanje. Hrvati občutijo krivice in zahtevajo odpravo teh. Ali svoje interese zagovarjajo, enakopravni hočejo biti in na srbski strani vsaj v javnosti zmaguje prepričanje, da ga je treba urediti. S tem se priznavajo krivice, ki jih je treba popraviti.

Skoraj enako, če ne hujše, je vprašanje kratenja delavskih pravic, ki so zakonito zajamčene. Brezpravnost delavskega razreda, je tudi stvar, ki ni v skladu s tendenco urejenih razmer in enakopravnosti. Okrnjevanje teh pravic pomeni novo "hrvaško vprašanje," ki izobčuje iz javnega sodelovanja delavskega razreda.

Zato nas veseli meročajne izjave, da je za Jugoslavijo primerna vladavina demokracija. Prepričani smo namreč, da se bo delavstvu v boju za demokracijo posrečilo izvajati tudi že vse prej pridobljene pravice.

Svobodna demokracija pritegne vse državljane k javnemu sodelovanju, svobodna demokracija priznava vse pravice in vpoštevava vsak glas državljanov. To je zaenkrat naš cilj. Če se ta cilj uresniči, potem ne bo treba več tožiti o neurejenih razmerah, ker bo vsak državljan, tako tudi delavski razred, vedel, kaj zahtevajo od njega njegovi in splošni interesi in to bo tudi lahko storil.

PO OZKI BRVI

Znano je, da Mr. Anton Grdina rad mnogo piše in govori, pa malo misli. V sobotni številki "Ameriške Domovine" razlaga svoje stališče, ki nas ne zanima. Zanimajo nas samo sledeči zlagani in nesmiselni stavki, ki si jih v bodoče prepovedujemo! — Grdina piše: "Tu je vaša strupena zloba, ko vedoma zlobno zavijate, da udarjate še novo banko, kar je v nesoglasju z državnimi zakoni, ki jamčijo bančna podjetja. Zlobni ste kot sam peklenšček in se zvijate hinavsko kot kače, toda vaša vest ni in ne more biti čista! Vedoma trdite laž in v drugih kažete nedostatek, sami ste pa gadja zalega polni sovraštva!"

Na to arogantnost odgovorjamo danes samo to-le: Da je bilo poročilo s seje vlagatelj v našem listu resnično, imamo 400 (štiri sto) priči, to je toliko, ko-

IZ STARE DOMOVINE

Petdesetletnica

V Ljubljani se je sredi julija vršil jubilejni zbor predstavnikov vseh slovenskih učiteljskih društev iz dravske banovine. Prva učiteljska društva v Sloveniji so bila ustanovljena leta 1889, torej obhaja ta učiteljska stanovska organizacija letos svojo 50-letnico. Govorniki na skupščini so se izražali proti povečevanju vojne ter za svobodo tiska, govora in misli, za svobodo združevanja in za demokracijo, brez katere si ni mogoče misliti vzgoje.

Jubilej pisatelja

V Gorici je dne 18. julija letos slavil 60-letnico svojega rojstva slovenski pisatelj Damir Feigel, rojen leta 1879 v Idriji. Pisatelj, ki je po dovršeni gimnaziji študiral pravo na Dunaju, se je odvrnil od odvetniškega poklica in se je posvetil novinarstvu in pisateljevanju. Udeleževal se je večinoma v Gorici, kjer se zdaj tiho piše svoje povesti. Dosedaj je izšlo kakih 15 njegovih knjig. Damir Feigel je po smrti Murnika in Milčinskega menda edini slovenski pisatelj-humorist. Naj bi bila njegova mehka satira in vedri smeh še dolgo v razvedrilo slovenski duši.

Nov vodovod

Vasi Predvor, Nova vas in Breg pri Kranju so dobile vodovod, ki je bil nedavno slovesno odprt. Z zdravstvenega pa tudi s splošno gospodarskega stališča je vodovod velika pridobitev, četudi je prebivalstvo težko preneslo velike stroške izgradnje. Posebno velika pridobitev je vodovod za vas Predvor, ki se je zadnja leta zaradi svoje lege začela izpreminjati v letovišče.

Vsake vrste ljudje

V Ljubljani se je meseca julija vršil neki verski kongres, katerega so se udeležile velike množice ljudi iz raznih krajev. Take prireditve pa izrabijo tudi razni malopridneži v svoje posebne svrhe. Tako je policija v gneči ljudi, ki je pričakovala prihod kardinala Hlonda, aretirala dolgo iskanega tatu in vlomilca Ivana Kutnerja, ki je bil tisto priliko izrabil za poseganje v tuje žepce. Neka tuja državljanka je tisti čas pustila pri neki družini tri svoje otročičke po 3, 5 in 6 let stare. Na nekem dvorišču pa je bilo najdeno kakih šest tednov staro dete, ki ga je pustila brezsrčna mati. Vse štiri zapuščene otročičke je policija oddala v Dečji dom.

Svojevrsna zadruga

V okraju Čačka je lepo število zadrug, ki vse uspešno poslujejo. V vasi Trnavi pa je bila ustanovljena zadržuga, ki ima sicer nenavaden, a hvalevreden namen. Pobijati hoče strasti pravdarstva, ki so se močno vgnezdile med kmečkim življenjem. Zadruga hoče služiti složnemu življenju in delu ter bo imela gospodarski, socialni in prosvetni odsek. Med njenimi pravili pa je tudi točka, ki zahteva od članov zadruga, da morajo vse spore poravnati med seboj pred posebnim razsodiščem, ki ga izvolijo zadrugniki, in da ne sme priti nobena sporna zadeva pred sodišče ali pred odvjetnika, dokler zadruga razsodišče ne izreče svoje besede.

Oglašajte v —
"Enakopravnosti"

Mržnja proti tujerodcem v minullem zasedanju kongresa

Toliko strupenih predlog že dolgo ni bilo pred kongresom, ampak njih zagovorniki so za enkrat pogoreli

Od predsednika Foreign Language Information Service v New Yorku, Mr. Read Lewisa, smo prejeli obširno poročilo v angleščini o zakonskih predlogih, tikajočih se tujerodcev v Zedinjenih državah, ki so se nahajale pred minulim zasedanjem zveznega kongresa. Ker je poročilo zelo zanimivo in je iz njega zlasti razvidno, kako je val predsodkov plemenskega in narodnostnega značaja, ki ga je sprožil v Evropi fašizem, začel butati tudi v Zedinjene države, na tem mestu približujemo glavne podatke iz navedenega članka. Mr. Lewis piše:

Dve predlogi za olajšanje naturalizacije

Prvo zasedanje 76. zveznega kongresa je bilo odgojeno 5. avgusta, ne da bi bil sprejet kateri izmed zakonskih načrtov, ki so bili naperjeni proti tujerodcem t.j. prebivalcem te dežele, ki še niso postali državljani. Obratno, v zaključnih dneh zasedanja sta bili zakonjeni dve predlogi, ki bosta tisočerm tujerodcem pomagali, da postanejo ameriški državljani. Obe predlogi je predsednik Roosevelt od tedaj že podpisal.

Ena izmed teh predlog je dodatek k zakonu za registracijo inozemcev (Certificate of Registry Act), ki bo tujerodcem, ki so pred 1. julijem 1924 nepostavno prišli v deželo, dal priliko legalizirati svoje bivanje v Ameriki in dobiti državljanstvo. (Po stari postavi je bila ta ugodnost dana le tujerodcem, ki so prišli nepostavno v deželo do pred 3. junijem 1921.)

Druga predloga je dovolila izdati četrt milijona dolarjev preko normalne apropiacije za naseljeniški in naturalizacijski urad, da se bo moglo najeti več klerkov, s čemur se bo pospešilo dobavo državljanstva in omililo silno zavračanje pri reševanju državljanskih prošenj.

Strupene predloge čakajo prihodnjega zasedanja

Ampak bilo bi nespametno, če bi se prehitro veselili nad temi uspehi. Nižja zbornica je namreč sprejela več skrajno strupenih zakonskih načrtov, naperjenih proti tujerodcem, od katerih jih je več že na dnevnem redu senatna zbornica in utegnejo priti pred to zbornico na glasovanje, čim se kongres prihodnjega januarja zopet snide.

FLIS in druge slične organizacije, ki se borijo za pravice tujerodcem in za ohranitev osnovnih ameriških načel enakosti in pravičnosti, že dolgo let niso imele toliko dela s pobijanjem predlog, ki so skušale na vse mogoče načine pritisniti na tujerodce žig "nezaželjenec". Na primer: predloga za registriranje in odtiskanje prstov; za prisilno naturalizacijo; za ukinjenje kvotnega naseljevanja za pet let; za deportiranje inozemcev, ki so na relifu, ali ki zakrivijo kak malenkosten prestop; da se jih izključi od vseh podpor zveznega zakona za socialno zaščito, itd.

Vzorec ekstremizma, ki trenutno ni nevaren

Ko je n. pr. kongresnik Pace iz Georgije predlagal zakon, da se po 31. decembru 1939 ne dovoli niti enemu naseljenju več priti v Ameriko in da se z istim dnevom deportira sleherni tujerodca iz Amerike, ga ni noben pameten človek vzel resnim. Ampak pred kongresom je bilo mnogo manj ekstremističnih

predlog, ki zaslužijo vso pozornost, akoravno na srečo za enkrat ni bila še nobena uzakonjena.

Faktično je bilo v minulem kongresnem zasedanju sprejetih samo sedem predlog, ki so se tikale tujerodcev. Ena od teh se jih je tikala indirektno, namreč zakon za religiozno delo, ki je vse tujerodce izključil od takega dela. Glede ostalih šestih zakonov se ne more trditi, da so naperjeni proti tujerodcem.

Za one, ki so nepostavno v Ameriki

Dva zakona sta bila že omenjena; eden je zvišal postavko naturalizacijskega urada in bo zmanjšal zavračanje pri dobivanju državljanstva, dočim drugi omogoča dobitve državljanstvih pravic onim, ki so prišli nepostavno v Ameriko med 3. junijem 1921 in 1. julijem 1924. S tem se je izravnalo čuden položaj tisočerm naseljenjem, ki so imeli sicer pravico bivati v deželi, ampak niso mogli dobiti državljanstva. Sedaj so v stanu legalizirati svoje bivanje v deželi s tem, da dobijo izkazilo registracije (Certificate of Registry) in potem vložijo prošnjo za državljanstvo, ali pa da dobijo dovoljenje za ponoven vstop (Re-entry Permit), za slučaj, da morajo začasno oditi v inozemstvo.

Osebe, ki se želijo poslužiti novega zakona, naj se zgledajo v najbližnjem naseljeniškem in naturalizacijskem uradu, ali pa naj pišejo na naslov Immigration and Naturalization Service, Washington, D. C., ter vprašajo za listino 659 (form 659).

Od ostalih štirih zakonov, se trije tičejo državljanstva, eden pa repatriacije.

Naturalizacijski privilegij za vetrane

Zakonska predloga, House Resolution 805, podaljšuje do 25. maja 1940 poseben naturalizacijski privilegij za tujerodce, ki so za časa svetovne vojne služili v ameriški armadi. Druga predloga, House Resolution 2200, obstoječi zakon popravlja v toliko, da prošilcem za državljanstvo ni treba, da bi odpovedali udanost specifično imenovani vladarju ali državi. Neka tretja postava dovoljuje duhovnikom bivanje izven meja Zed. držav dalj kot pa je dovoljeno po starem zakonu, ne da bi s tem bili prikrajšani v zadevi naturalizacije, pod pogojem, da se mudijo v inozemstvu v zvezi s svojimi poklicnimi dolžnostmi.

Prošli kongres je tudi sprejel postavko, po kateri Filipinci, ki se želijo vrniti domov, to lahko storijo na vladne stroške.

Notorična predloga kongresnika Dempseyja

Poleg sedmih predlog, ki so postale zakon, je poslanska zbornica sprejela dvanajst drugih predlog, tikajočih se naseljevanja in naturalizacije. Večina teh predlog je nevažna in so konstruktivnega značaja, toda med njimi jih je bilo tudi več, ki so bile očitno naperjene proti inozemcem in so bile vsled tega od liberalnih krogov upravičeno ožigosane kot ne-ameriške.

Prvo mesto med predlogami tega kalibra zavzema takozvani Dempsey Bill (House Resolution 4860), glasom katere bi se zanimalo vstop in podvrglo deportaciji vsakega tujerodca, ki veruje ali priporoča "kakršnokoli spremembo v obliki ameriške vlade," ali ki je član kake organizacije, ki bi priporočala tako spremembo. Baš nejasnost navedene fraze dela predlogo nevarno in ustvarja možnost resnih zlorab. To pomeni, da bi postalo kaznjivo prepričanje in ne dejanje. Ako bi predloga postala zakon, bi se n. pr. popolnoma lahko odreklo vstop kakemu predavatelju iz Anglije, ki veruje, da je angleški parlamentarni sistem boljši kot pa naš sistem, pod katerim je predsednikov kabinet neodvisen od kongresa. Ta predloga bi je obraz ameriški tradiciji, ki je navajala naseljenca, da se prej ko mogoče začne aktivno udeleževati v ameriškem socialnem in političnem življenju.

Ta predloga se sedaj nahaja pred senatnim naseljeniškim odsekom. Javna zaslišanja o njej se bodo vršila kmalu po 1. januarju, ko se kongres zopet snide k zasedanju.

Kaj predvideva Hobbsova predloga

Hobbs-ova predloga, House Resolution 5643, se tiče tujerodcev, ki so podvrženi deportaciji radi izvršitve kakega zločina: zvodnikov, kršilcev narkotičnih postav, anarhistov in podobnih oseb. Predloga določa, da v slučaju, da država, kjer so take osebe pristojne, ne bi hotela izdati potnih listov, ima delavski department pravico, poslati jih za nedoločen čas v zaporo oziroma konfinacijo, dasi ravno ne s trdim delom.

Medtem ko predloga ne bi prizadela mnogo oseb, pa bi se s takim zakonom ustvarilo skrajno slab precedent. Njeni nasprotniki so opozarjali, da bi se pod takim zakonom lahko upostavilo koncentracijske tabore in da bi bilo to očitno neustavno. Navzlic temu pa je bila predloga od senatnega pravosodnega odseka že odobrena in utegne priti pred senat, čim se kongres zopet snide. V poslanski zbornici je bila predloga sprejeta 5. maja.

Smithov zakonski načrt v predelani obliki

Smithova predloga, House Resolution 5138, je bila v obliki kot je bila prvotno predložena, skrajno reakcionarna, nekakšna zbirka vseh mogočih protitujezemskih predlog. Toda v obliki kot jo je sprejel pravosodni odsek poslanske zbornice in kot je bila 29. julija v poslanski zbornici sprejeta, so bile njene najslabše točke črtane.

V njej se določa kazen za vsakega, bodisi državljan ali tujerodca, ki bi skušal kaliti disciplino oboroženih sil Zed. držav ali bi priporočal nasilno strmo glavljenje zvezne vlade. Dalje uvaja deportacijo za več novih vrst tujerodcev, in sicer takih, ki (1.) vedoma ali za denar pomagajo drugim tujerodcem priti nepostavno v Zed. države; (2.) ki so spoznani krivim špijonažni ali sabotaže v korist kake tuje vlade; (3.) ki kršijo ameriške narkotične postave, ali ki se na-

ŠKRAT

Gospa novi služkinji nas je zelo strog red. Mih se zajtrkuje, točno ob najstih je kosilo, ob sedmih se večerja in točno ob večih se gre spat."

Služkinja: "No, če pri drugem dela, bom pa dovoljna."

Star samec: "Ali ni to Pridem pozno ponoči do se mi ni treba pred ženo varjati in zagovarjati. Prav za prav ti rečeš ženi kem primeru?"

Zakonski mož: "Jaz nim veliko. Dober večer ščim, nato pa ima ona več."

Mojega prijatelja je kovačev pes. Prijatelj kovača zaradi odškodnine razpravi srečam prijatelja kam pobit je bil videti, vprašam:

"No, kako je potekla va?"

"Človek ne bi verjel; tožba je bila zavrnjena, je imel tako dobrega zagovornika, da je dokazal, da psa ugriznil."

haja jo v kakem javnem sebnem zavodu za kronične bitelje narkotikov; (4.) postavno lastujejo ali strelno orožje, ki izstrelijo strel brez ponovnega z enim pritiskom na katerikoli orožje, opremo napravo za tiho streljanje puško z odžgano cevjo; so bili obsojeni v jelo leto ali več radi zločin; jočega moralno otopenega senega kdajkoli po približno doželo, namesto v dolet od časa prihoda, kot zakon sedaj.

Najbolj ozkosrčna določba predloge

Neka druga določba tega zakona skuša ovrzeti odločitve najvišjega sodnega Streckerjevemu, da tujerodec ne more biti član organizacije, priporočala nasilno vlade, razen če je bil član organizacije ob času, ko začelo deportacijsko nje.

Ta določba pravi, da tujerodec lahko deportira, razen če je bil član organizacije ali kako drugače pripadal.

Zakoni, ki skušajo kot zločin nekaj, kar ob izvršitvi ni bil zločin, zvani retro-aktivni zakoni, v obče slabi in obsojajo ni. V tem slučaju pa se Bilo bi skrajno krivično.

(Dalje na 3. str.)

ŽENE IN DEKLETA

Sedaj je čas, da si izberete (na Will call) fine in najnovije ženske "Sterling" suknje od \$14.50 naprej; ali FUR COATS od \$25 naprej, direktno iz tovarne in to po velikih nižjih cenah, kakor kateri drugi razprodaji.

Samo pokličite me ali mi pošljite vaš naslov, neglede kje ste, da pridem po vas in vas peljem v tovarno, če kupite ali ne, in to dan kakor tudi ob nedeljah doplan. Vam se priporočam

BENNO B. LEUSTIG

1034 ADDISON ROAD

Vaš kandidat za councilmana 23. varde.

Mržnja proti tujerodcem v minulem zasedanju kongresa

(Dolje z 2. strani)

se deportiralo nekoga, ki je morda pred leti kot deček, ko je bil brez dela, potrt in uničen, pristopil k organizaciji navedenega kalibra, dasiravno jo je zametel, kakor hitro je stvar temeljiteje premislil. Predloga ni v obliki kot jo je sprejela poslanska zbornica, dopuščala nikake izjeme.

Predloga se sedaj nahaja pred senatnim pravo sodnim odsekom.

Stares-ova predloga

Edina druga takozvana protitujerodska predloga, ki jo je sprejela poslanska zbornica, je Stares Bill, House Resolution 6724. Ta predloga določa deportacijo za tujerodce, ki so pronajdeni krivim špijonaž ali sabotaze v prid kakšni tuji vladi, dalje onih, ki zakrivijo kršitev katkega narkotičnega zakona ali ki se nahajajo v kakem zavodu radi rabe narkotičnih snovi.

Kot je bilo zgoraj razvidno, se iste določbe nahajajo že v Smithovi predlogi. Predloga, ki jo je bilo zgoraj razvidno, se iste določbe nahajajo že v Smithovi predlogi. Predloga, ki jo je bilo zgoraj razvidno, se iste določbe nahajajo že v Smithovi predlogi.

V razred zakonov, ki se pečajo s tujerodci, se včasih prišteje tudi McCormickovo predlogo, katere je bila sprejeta v nižji zbornici in ki določa kazni za osebe, ki vedoma in zlobno priporočajo nasilno prevrnitev vlade. Ampak ta predloga velja tako za državljane kot tujerodce.

Predloga za ukinjene vsega naseljevanja

Dve predlogi, ki sta sedaj pred senatom in odobreni od njegovega naseljeniškega odseka, sta posebno zanimivi. Ena je Reynoldsova predloga, Senate Resolution 409, ki zahteva ukinjenje vsega kvotnega naseljevanja v Ameriko za dobo petih let in registracijo vseh tujerodcev v Zd. državah.

Druga, (Senate Resolution 408), katero je predložil senator Holman iz Oregona, predlaga, da se senatnemu naseljeniškega odseku dovoli vsota \$10,000, da pregleda, ki naj bi se, "v koliki meri se do sedaj nepostaven vstop in bivanje tujerodcev v Zd. državah." Predlagana preiskava je bila namenjena kot fishing expeditions, ampak če bi ne storila drugega, bi brez dvoma pokazala, da ni nobene podlage za neke obstoječe napačne pojme članom omenjenega odseka. Predloga za sprejem begunskih otrok

Naseljeniška predloga, o kateri so časopisi več pisali kot o katerikoli drugi, je takozvana Wagner-Rogersova predloga, da bi se 50 tisoč otrokom političnih beguncev iz Nemčije v teku prihodnjih dveh let dovolilo vstop v deželo izven kvote. Navzlic zaslišanjem, pri katerih so mnoge odlične osebe pričale za njen sprejem, pa ni bila preloga odobrena še niti pred tozadevnim odsekom senata ali poslanske zbornice.

Ako se preteklo kongresno zasedanje sodi po predlogah, o katerih se je v njem razpravljalo, je bil sentiment v njem močno proti tujerodcem. Ako pa se ga sodi po predlogah, ki so faktično postale zakon ali bile samo sprejete v nižji zbornici, ni bil tako sovražen napram tujerodcem kot se ga je obtoževalo. V bistvu večina teh predlog morda ni bila toliko naperjena proti tujerodcem kot takim, temveč je bila največ izraz ogorčenja proti tujerodski propagandi v Zd. državah, zlasti proti nacijski in komunistični propagandi in pa aktivnostim nemškega Bunda in sličnih organizacij.

Skraino obžalovanja vredno pa je, da se tako ogorčenje izraža v načrtih za kazensko postopanje proti vsem tujerodcem, katerih večina je lojalna in spoštuje ameriške zakone.

Prihodnje zasedanje bo bolj kritično

Za one, ki verujejo v ameriške tradicije strpnosti, enakosti in pravičnosti, ki naj veljalo za vse, državljane kot nedržavljanke, bo prihodnje zasedanje 76. kongresa, ki se snide v januarju, najbrže veliko bolj kritično kot je bilo to, ki je pravkar minulo. Dempsy je v javni, Smithovega in Hobsova predloga bodo prišli pred kongres za končno akcijo. Da-li bomo enako uspešni in bomo v stanu preprečiti uzakonitev diskriminacijskih in ne-ameriških predlogov, bo odvisno od širšega poka in od tega, da se zbudi širša in bolj aktivna opozicija od strani vseh državljanov brez razlike, tu rojenih in onih, rojenih v inozemstvu.

Ljudje morajo priti k spoznanju, da ni dovolj, da se obsoja take predloge, temveč da morajo svoje mnenje sporočiti kongresnikom in senatorjem. Čuječnost in odločna akcija sta cena ne samo svobode, temveč ohranitve naših ameriških tradicij enakosti in pravičnosti za vse. (Izraz "tujerodec" rabljen v tem poročilu dosledno po meni "nedržavljanec," ne pa tujerodec, ki so dasi rojeni v tujini, postali državljani potom naturalizacije. Op. uredništva.)

"Napredek"

Društveni KOLEDAR

SEPTEMBER

2. septembra, sobota. — Društvo Srca Jezusovega, Proslava 40 letnice, ples v S. N. Domu na St. Clair Ave.
8. septembra, petek. — Zabava in ples, Vatro Grill for Council, v prizidku S. N. Doma.
9. septembra, sobota. — Plesna veselica, Lucky Stars, SDZ, v avditoriju Slovenskega Narodnega doma, na St. Clair Avenue.
9. septembra, sobota. — Ples Eddie Kovacic for Council v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.
16. septembra, sobota. — Ples društva "Comrades", št. 566, SNPJ v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

23. septembra, sobota. — Ples društva Martha Washington, št. 38, SDZ v Slov. nar. domu, na St. Clair Ave.

23. septembra, sobota. — Gay Debs Club, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

23. septembra, sobota. — Ples S. D. Z. št. 37 v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

24. septembra, nedelja. — Slov. dom na Holmes Ave obhaja 20-letnico obstoja z prav peštrim programom popoldne, zvečer pa banket in ples v obeh dvoranah.

26. septembra, sobota. — Young Men's Democratic Club, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

30. septembra, sobota. — Ples dr. Spartans, št. 198, SSPZ v Slovenskem narodnem domu, na St. Clair Ave.

30. septembra, sobota. — Vršni se ples in praznovanje druge obletnice otvoritve Slovenskega narodnega doma v Maple Heights.

OCTOBER

1. oktobra, v nedeljo. — Igra priredi Dram. društvo "Anton Verovšek" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

7. oktobra, sobota. — Ples društva Marije Magdalene v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

7. oktobra, sobota. — Rana Club, ples v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Road.

7. oktobra, sobota. — Društvo "Delavec" št. 257 SNPJ priredi Vinsko trgatve v Jugoslovanskem narodnem domu v West Parku.

7. oktobra, v soboto. — Ples V. J. Cadets v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.

8. oktobra, nedelja. — Koncert in ples Skupnih Mladinskih pevskih zborov v Slovenskem

narodnem domu na St. Clair Avenue.

8. oktobra, nedelja. — Koncert Združenih mladinskih pevskih zborov v SND na St. Clair Ave.

14. oktobra, sobota. — Ples dr. Slov. Sokolice št. 442, SNPJ v S. N. D. na St. Clair Ave.

14. oktobra, sobota. — Friendship Grove, W. C., ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

14. oktobra, sobota. — Ples Zumberak HBZ v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

15. oktobra, nedelja. — Koncert in ples Industrialne Rad. Organizacije v SND na St. Clair Avenue.

15. oktobra, nedelja. — Clevelandka federacija SNPJ proslavlja 35 letnico SNPJ v obeh dvoranah SDD na Waterloo Rd. Popoldan program.

21. oktobra, sobota. — Dr. Lunder-Adamič, št. 20, SSPZ obhaja 30 letnico s programom v SND na St. Clair Ave.

21. oktobra, sobota. — Društvo Betsy Ross, ples v Slovenskem delavskem domu, Waterloo Rd.

21. oktobra, sobota. — Ples Bunco Girls Club v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

22. oktobra, nedelja. — Koncert in ples zbora "Sloga" v SND, na St. Clair Ave.

26. oktobra, četrtek. — Ples dr. Clairwoods, št. 40, SDZ v S. N. D. na St. Clair Ave.

27. oktobra, petek. — Ples dr. "Carniola Tent", št. 1288, The Macabees v SND na St. Clair Avenue.

28. oktobra, sobota. — Ples dr. Clevelandski Slovenci, št. 1b, SDZ v S. N. Domu na St. Clair Ave.

28. oktobra, sobota. — Local No. 1228, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

28. oktobra, sobota. — Zadržna plesna veselica z večerjo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

28. oktobra, sobota. — Ples Acacia Club v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

29. oktobra, nedelja. — Waterloo Grove, WC., ples v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd.

29. oktobra, nedelja. — Proslava 25-letnice dr. sv. Cirila in Metoda, št. 18, SDZ v S. N. Domu na St. Clair Ave.

29. oktobra, nedelja. — Koncertna proslava 25-letnice društva "Zyon" v SND na E. 80th St.

30. oktobra, torek. — Outdoorsmen Club, ples v SND, na St. Clair Ave.

NOVEMBER

4. novembra, sobota. — Združene Slovenke, SDZ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

4. novembra, sobota. — Ples Buckeye Stars v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

5. novembra, nedelja. — Slov. Zenska Zveza, št. 41, prireditelj v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

5. novembra, nedelja. — Koncert Blaue Donau, v S. N. D., na St. Clair Ave.

5. novembra, nedelja. — Koncert mladinskega pevskega zbora "Kantarčki" v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

11. novembra, sobota. — Plesno veselico priredi dr. Vipavski Raj, št. 312 SNPJ v Slov. Domu na Holmes Ave.

11. novembra, sobota. — Ples društva "Slovenec" št. 1, SDZ v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue.

11. novembra, sobota. — Collinwood Hive, TM, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

11. novembra, sobota. — Ples "Cvet Hrvatske Sestare" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

11. novembra, v soboto. — Društvo Sv. Križ, št. 214 KSKJ priredi plesno veselico v Slovenskem zapadnem domu na 6818 Denison Ave.

12. novembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran", koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

12. novembra, nedelja. — Opeva Samostojnega pevskega zbora "Zarja" v S. N. D. na St. Clair Ave.

18. novembra, sobota. — Modern Crusaders, SDZ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

18. novembra, sobota. — Ples Young Ladies Sodality SVS v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

19. novembra, nedelja. — Društvo "V Boj", št. 53, SNPJ, prireditelj v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

19. novembra, sobota. — Ples Royal Hi Hats v SND, na St. Clair Ave.

19. novembra, nedelja. — Ples dr. Sv. Ane, št. 4, SDZ v S. N. Domu na St. Clair Ave.

19. novembra, v nedeljo. — Koncert in ples, priredi pevski zbor "Adria" v Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue.

25. novembra, sobota. — Ples dr. "Comrades", št. 566, SNPJ v Slovenskem narodnem domu, na St. Clair Ave.

25. novembra, sobota. — Društvo "Svoboda", SNPJ, prireditelj v S. D. D. na Waterloo Rd.

25. novembra, sobota. — Društvo Velebit, št. 544 SNPJ proslava 15 letnice v Domu Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.

son Ave.

26. novembra, nedelja. — Predinski pevski zbor, koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. novembra, nedelja. — Ml. stava in ples dr. "Abrašević", v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

26. novembra, nedelja. — Mladinski pevski zbor Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road. Priredi koncert v avditoriju Slovenskega delavskega doma.

29. novembra, sredo. — Ples Inter-Lodge League v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

29. novembra, sredo. — Plesno veselico priredi Dramsko društvo "Anton Verovšek" v S. D. Domu na Waterloo Rd.

30. novembra, (Zahvalni dan), Koncert Soc. Zarje v avditoriju SND.

30. novembra, četrtek. — Slov. Dobrodelna Zveza, prireditelj v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

DECEMBER

2. decembra, sobota. — Ples Variety Club v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

2. decembra, sobota. — Ples društva "Lira", v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

3. decembra, nedelja. — Oblatnica in ples dr. Pioneers, H. B. Z. v SND na St. Clair Ave.

3. decembra, nedelja. — Koncert Slovana v Društvenem Domu na Recher Ave.

3. decembra, nedelja. — Društvo "Združeni bratje", št. 26, SSPZ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

9. decembra, sobota. — Društvo "Strugglers", SNPJ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

9. decembra, sobota. — Ples dr. Janeza Krstnika, št. 37, JSKJ v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

10. decembra, nedelja. — Predstava dramskega društva "Ivan Cankar" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

10. decembra, nedelja. — Klub "Oreški", prireditelj v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

16. decembra, sobota. — Božičnica v obeh dvoranah Slovenskega narodnega doma — National Screw Mfg. Co.

17. decembra, nedelja. — Božičnica in ples Slov. Mlad. šole v Slovenskem narodnem domu,

na St. Clair Ave.

23. decembra, sobota. — Ples Svob. Slovencev, št. 2, S. D. Z. v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

25. decembra, ponedeljek. — Socijalistični klub št. 49, ples v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Rd.

31. decembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran", ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

31. decembra, nedelja. — Silvestrov večer, S. N. Doma in Klub dr. SND v avditoriju S. N. Doma na St. Clair Ave.

31. decembra. — Silvestrovska zabava pevskega zbora "Slovan" v Društvenem Domu, na Recher Ave.

31. decembra v nedeljo. — Praznovanje starega in novega leta v Slovenskem narodnem domu v Maple Heights.

1940

20. januarja sobota. — Ples društva "Lira" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

3. februarja, sobota. — Ples dr. "Kranj" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

18. februarja, nedelja. — Dram. društvo "Anton Verovšek" priredi igro v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

30. marca, sobota. — Ples društva "Lira" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

7. aprila, nedelja. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" priredi igro v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

Češplje za konserviranje

Na Keržičevi farmi v Genevi so letos češplje zelo dobro obrodile, na kar opozarjamo gospodinj. One, ki jih boste konservirale (kenale), jih lahko same obirate in boste plačale malo odškodnino zanje. Pridite in se prepričajte. — Se priporočamo. — Keržič, Box 124 R. D. D. South River, Geneva, Ohio.

Help Kidneys Don't Take Drastic Drugs

Your Kidneys contain 9 million tiny tubes or filters which may be endangered by neglect or drastic, irritating drugs. Be careful. If functional disorders of the Kidneys or Bladder make you suffer from Getting Up Nightly, Nervousness, Leg Pains, Circles Under Eyes, Dizziness, Backache, Swollen Joints, Excess Acidity, or Burning Passages, don't rely on ordinary medicines. Fight each trouble with the doctor's prescription Cystex. Cystex starts working in 3 hours and must prove entirely satisfactory in 1 week, and be exactly the medicine you need or money back is guaranteed. Telephone your druggist for Cystex (Sis-lex) today. The guarantee protects you. Cystex, 1937 The Knox Co.

Ravnokar je izšla...

velepomembna knjiga

"THE SLOVENES: A SOCIAL HISTORY"

spisal Dragotin Lončar

prestavil v angleščino Anthony J. Klančar

Ta knjiga bi morala biti v vsaki hiši kjer je tu rojena mladina, da se mladina seznani z zgodovino slovencev.

Knjiga je vezana stane \$1

Dobi se v uradu Enakopravnosti,

6231 St. Clair Avenue

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite Henderson 5311 — Henderson 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom ---

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street
KENmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street
ENDicott 0653

SEZNANITE JAVNOST
Z VAŠO TRGOVINO
POTOM...

‘Enakopravnosti’

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-5312
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

za raznašalca v Clevelandu, za celo leto.....\$5.50
za 6 mesecev.....\$3.00; za 3 mesece.....\$1.50
pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexicu za celo leto.....\$6.00
za 6 mesecev.....\$3.25; za 3 mesece.....\$2.00
Zedinjene države za celo leto.....\$4.50
za 6 mesecev.....\$2.50; za 3 mesece.....\$1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
za celo leto.....\$8.00 za 6 mesecev.....\$4.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

PREDPOGOJI UREJENIH RAZMER

Pojmi o urejenih razmerah so različni. Eni pravijo, da so takrat urejene razmere, če se vrši vse javno življenje po določenih paragrafih ali volji ene večje ali manjše plasti državljanov, eni pa pravijo, da take metode utegnejo postati pristranske in zbujaajo zaradi pristranosti med prizadeto javnostjo več in več nezadovoljstva. Ti pravijo zopet, da morejo urejene razmere vedno biti le plod aktivnega sodelovanja vseh, v katerem se kristalizirajo pojmi o interesih državljanov in države. Če vsa javnost aktivno sodeluje, tedaj se briga za to, za načela, kako bi se razmere najboljše uredile, da bodo zaščiteni interesi posameznika in celote pravično. Logično temu naziranju lahko tudi rečemo, da morejo urejene razmere vladati le tam, kjer se pritegne k sodelovanju vse plasti prebivalstva ob trdnem zaupanju vanj in z vso iskrenostjo.

Ta oblika sodelovanja javnosti je svobodna demokracija.

Predsednik vlade Cvetković je nedavno izjavil, da je jugoslovansko prebivalstvo po duhu demokratično in da je v Jugoslaviji primerna le demokratična vladavina. Ta misel, ki ni bila razglašena prvič, je jugoslovanska javnost sprejela z zadovoljstvom in znanje.

V demokratični vladavini bi prenehala pristranost. Delavstvo bi dobilo svojo tajno politično volilno pravico, delavstvo bi lahko volilo svoje zakonite zastopnike v delavski zbornici in druge socialno politične ustanove. Po zakonu ima delavstvo pravico do teh zastopstev v teh zavodih, ki jih svobodno voli v tajnih volitvah. To ni le zakonita in moralna, ampak tudi državljanska pravica delavcev.

Prav jasno potrjuje našo logiko hrvaško vprašanje. Hrvati občutijo krivice in zahtevajo odpravo teh. Ali svoje interese zagovarjajo, enakopravni hočejo biti in na srbski strani vsaj v javnosti zmaguje prepričanje, da ga je treba urediti. S tem se priznavajo krivice, ki jih je treba popraviti.

Skoraj enako, če ne hujše, je vprašanje kratenja delavskih pravic, ki so zakonito zajamčene. Brezpravnost delavskega razreda, je tudi stvar, ki ni v skladu s tendenco urejenih razmer in enakopravnosti. Okrnjevanje teh pravic pomeni novo "hrvaško vprašanje," ki izobčuje iz javnega sodelovanja delavskega razreda.

Zato nas veselijo merodajne izjave, da je za Jugoslavijo primerna vladavina demokracija. Prepričani smo namreč, da se bo delavstvu v boju za demokracijo posrečilo izvojevati tudi že vse prej pridobljene pravice.

Svobodna demokracija pritegne vse državljane k javnemu sodelovanju, svobodna demokracija priznava vse pravice in vpoštevava vsak glas državljanov. To je zakonit naš cilj. Če se ta cilj uresniči, potem ne bo treba več tožiti o neurejenih razmerah, ker bo vsak državljan, tako tudi delavski razred, vedel, kaj zahtevajo od njegove in splošni interesi in to bo tudi lahko storil.

PO OZKI BRVI

Znano je, da Mr. Anton Grdina rad mnogo piše in govori, pa malo misli. V sobotni številki "Ameriške Domovine" razlaga svoje stališče, ki nas ne zanima. Zanimajo nas samo sledeči zlagani in nesmiselni stavki, ki si jih v bodoče prepovedujemo! — Grdina piše: "Tu je vaša strupena zloba, ko vedoma zlobno zavijate, da udarjate še novo banko, kar je v nesoglasju z državnimi zakoni, ki jamčijo bančna podjetja. Zlobni ste kot sam peklenšček in se zvijate hribovsko kot kače, toda vaša vest ni in ne more biti čista! Vedoma trdite laž in v drugih kažete nedostanke, sami ste pa gadjazlega polni sovraštva!"

Na to arogantnost odgovorjamo danes samo to-le: Da je bilo poročilo s seje vlagateljev v našem listu resnično, imamo 400 (štiri sto) priči, to je toliko, ko-

IZ STARE DOMOVINE

Petdesetletnica

V Ljubljani se je sredi julija vršil jubilejni zbor predstavnikov vseh slovenskih učiteljskih društev iz dravske banovine. Prva učiteljska društva v Sloveniji so bila ustanovljena leta 1889, torej obhaja ta učiteljska stanovska organizacija letos svojo 50-letnico. Govorniki na skupščini so se izražali proti povečevanju vojne ter za svobodo tiska, govora in misli, za svobodo združevanja in za demokracijo, brez katere si ni moglo misliti vzgoje.

Jubilej pisatelja

V Gorici je dne 18. julija letos slavil 60-letnico svojega rojstva slovenski pisatelj Damir Feigel, rojen leta 1879 v Idriji. Pisatelj, ki je po dovršeni gimnaziji študiral pravo na Dunaju, se je odvrnil od odvetniškega poklica in se je posvetil novinarstvu in pisateljevanju. Udeležoval se je večinoma v Gorici, kjer se zdaj tiho piše svoje povesti. Dosedaj je izšlo kakih 15 njegovih knjig. Damir Feigel je po smrti Murnika in Milčinskega menda edini slovenski pisatelj-humorist. Naj bi bila njegova mehka satira in vedri smeh še dolgo v razvedrilo slovenski duši.

Nov vodovod

Vasi Predvor, Nova vas in Breg pri Kranju so dobile vodovod, ki je bil nedavno slovesno odprt. Z zdravstvenega pa tudi s splošno gospodarskega stališča je vodovod velika pridobitev, četudi je prebivalstvo težko preneslo velike stroške izgradnje. Posebno velika pridobitev je vodovod za vas Predvor, ki se je zadnja leta zaradi svoje lege začela izpreminjati v letovišče.

Vsake vrste ljudje

V Ljubljani se je meseca julija vršil neki verski kongres, katerega so se udeležile velike množice ljudi iz raznih krajev. Take prireditve pa izrabijo tudi razni malopridneži v svoje posebne svrhe. Tako je policija v gneči ljudi, ki je pričakovala prihod kardinala Hlonda, aretirala dolgo iskanega tatu in vlomilca Ivana Kutnerja, ki je bil tisto priliko izrabil za poseganje v tuje žepke. Neka tuja državljanka je tisti čas pustila pri neki družini tri svoje otročičke po 3, 5 in 6 let stare. Na nekem dvorišču pa je bilo najdeno nekaj šest tednov staro dete, ki ga je pustila brezsrčna mati. Vse štiri zapuščene otročičke je policija oddala v Dežji dom.

Svojevrsna zadruga

V okraju Čačka je lepo številno zadrugo, ki vse uspešno poslujejo. V vasi Trnavi pa je bila ustanovljena zdaj zadruga, ki ima sicer nenavaden, a hvalevreden namen. Pobijati hoče strasti pravdarstva, ki so se močno vgnezdile med kmečkim življenjem. Zadruga hoče služiti složenemu življenju in delu ter bo imela gospodarski, socialni in prosvetni odsek. Med njenimi pravili pa je tudi točka, ki zahteva od članov zadruga, da morajo vse spore poravnati med seboj pred posebnim razsodiščem, ki ga izvolijo zadrugniki, in da ne sme priti nobena sporna zadeva pred sodišče ali pred odvjetnika, dokler zadruga razsodišče ne izreče svoje besede.

Oglašajte v —
"Enakopravnosti"

Mržnja proti tujerodcem v minullem zasedanju kongresa

Toliko strupenih predlog že dolgo ni bilo pred kongresom, ampak njih zagovorniki so za enkrat pogoreli

Od predsednika Foreign Language Information Service v New Yorku, Mr. Read Lewisa, smo prejeli obširno poročilo o angleščini o zakonskih predlogih, tikajočih se tujerodcev v Zedinjenih državah, ki so se nahajale pred minulim zasedanjem zveznega kongresa. Ker je poročilo zelo zanimivo in je iz njega zlasti razvidno, kako je val predsodkov plemenskega in narodnostnega značaja, ki ga je sprožil v Evropi fašizem, začel butati tudi v Zedinjene države, na tem mestu priobčujemo glavne podatke iz navedenega članka. Mr. Lewis piše:

Dve predlogi za olajšanje naturalizacije

Prvo zasedanje 76. zveznega kongresa je bilo odgodeno 5. avgusta, ne da bi bil sprejet kateri izmed zakonskih načrtov, ki so bili naperjeni proti tujerodcem t.j. prebivalcem te dežele, ki še niso postali državljani. Obratno, v zaključnih dneh zasedanja sta bili zakonjeni dve predlogi, ki bosta tisočerm tujerodcem pomagali, da postanejo ameriški državljani. Obe predlogi je predsednik Roosevelt od tedaj že podpisal.

Ena izmed teh predlog je doatek k zakonu za registracijo inozemcev (Certificate of Registry Act), ki bo tujerodcem, ki so pred 1. julijem 1924 nepostavno prišli v deželo, dal priliko legalizirati svoje bivanje v Ameriki in dobiti državljanstvo. (Po stari postavi je bila ta ugodnost dana le tujerodcem, ki so prišli nepostavno v deželo do pred 3. junijem 1921.)

Druga predloga je dovolila izdajati četrt milijona dolarjev preko normalne apropiacije za naseljeniški in naturalizacijski urad, da se bo moglo najeti več klerikov, s čemur se bo pospešilo dobavo državljanstva in omililo silno zavlačevanje pri reševanju državljanstvih prošenj.

Strupene predloge čakajo prihodnjega zasedanja

Ampak bilo bi nespametno, če bi se prehitro veselili nad temi uspehi. Nižja zbornica je namreč sprejela več skrajno strupenih zakonov, naperjenih proti tujerodcem, od katerih jih je več že na dnevnem redu senatna zbornica in utegnejo priti pred to zbornico na glasovanje, čim se kongres prihodnjega januarja zopet snide.

FLIS in druge slične organizacije, ki se borijo za pravice tujerodcem in za ohranitev osnovnih ameriških načel enakosti in pravičnosti, že dolgo let niso imele toliko dela s pobijanjem predlog, ki so skušale na vse mogoče načine pritisniti na tujerodce žig "nezaželjenec". Na primer: predloga za registriranje in odtiskanje prstov; za prisilno naturalizacijo; za ukinjenje kvotnega naseljevanja za pet let; za depotiranje inozemcev, ki so na relifu, ali ki zakrivijo kak malenkosten prestop; da se jih izključi od vseh podpor zveznega zakona za socialno zaščito, itd.

Vzorec ekstremizma, ki trenutno ni nevaren

Ko je n. pr. kongresnik Pace iz Georgije predlagal zakon, da se po 31. decembru 1939 ne dovoli niti enemu naseljenju več priti v Ameriko in da se z istim dnem deportira slehernega tujerodca iz Amerike, ga ni noben pameten človek vzel resnim. Ampak pred kongresom je bilo mnogo manj ekstremističnih

predlog, ki zaslužijo vso pozornost, akoravno na srečo za enkrat ni bila še nobena uzakonjena.

Faktično je bilo v minullem kongresnem zasedanju sprejetih samo sedem predlog, ki so se tikale tujerodcev. Ena od teh se jih je tikala indirektno, namreč zakon za religiozno delo, ki je vse tujerodce izključil od takega dela. Glede ostalih šestih zakonov se ne more trditi, da so naperjeni proti tujerodcem.

Za one, ki so nepostavno v Ameriki

Dva zakona sta bila že omenjena; eden je vžival postavko naturalizacijskega urada in bo zmanjšal zavlačevanje pri dobivanju državljanstva, dočim drugi omogoča dobitve državljanstvih pravic onim, ki so prišli nepostavno v Ameriko med 3. junijem 1921 in 1. julijem 1924. S tem se je izravnilo čuden položaj tisočerm naseljenjem, ki so imeli sicer pravico bivati v deželi, ampak niso mogli dobiti državljanstva. Sedaj so v stanu legalizirati svoje bivanje v deželi s tem, da dobijo izkazilo registracije (Certificate of Registry) in potem vložijo prošnjo za državljanstvo, ali pa da dobijo dovoljenje za ponoven vstop (Re-entry Permit), za slučaj, da morajo začasno oditi v inozemstvo.

Osebe, ki se želijo poslužiti novega zakona, naj se zgledajo v najbližnjem naseljeniškem in naturalizacijskem uradu, ali pa naj pišejo na naslov Immigration and Naturalization Service, Washington, D. C., ter vprašajo za listino 659 (form 659).

Od ostalih štirih zakonov, se trije tičejo državljanstva, eden pa repatriacije.

Naturalizacijski privilegij za vetrane

Zakonska predloga, House Resolution 805, podaljšuje do 25. maja 1940 poseben naturalizacijski privilegij za tujerodce, ki so za časa svetovne vojne služili v ameriški armadi. Druga predloga, House Resolution 2200, obstoječi zakon popravlja v toliko, da prošilcem za državljanstvo ni treba, da bi odpovedali udanost specifično imenovanu vladarju ali državi. Neka tretja postavka dovoljuje duhovnikom bivanje izven meja Zed. držav dalj kot pa je dovoljeno po starem zakonu, ne da bi s tem bili prikrasani v zadevi naturalizacije, pod pogojem, da se mudijo v inozemstvu v zvezi s svojimi poklicnimi dolžnostmi.

Prošli kongres je tudi sprejel postavko, po kateri Filipinci, ki se želijo vrniti domov, to lahko storijo na vladne stroške.

Notorična predloga kongresnika Dempseyja

Poleg sedmih predlog, ki so postale zakon, je poslanska zbornica sprejela dvanajst drugih predlog, tikajočih se naseljevanja in naturalizacije. Večina teh predlog je nevažna in so konstruktivnega značaja, toda med njimi jih je bilo tudi več, ki so bile očitno naperjene proti inozemcem in so bile vsled tega od liberalnih krogov upravičeno ožigosane kot ne-ameriške.

Ške vlade," ali ki je član kake organizacije, ki bi priporočala tako spremembo. Baš nejasnost navedene fraze dela predlogo nevarno in ustvarja možnost resnih zlorab. To pomeni, da bi postalo kaznjivo prepričanje in ne dejanje. Ako bi predloga postala zakon, bi se n. pr. popolnoma lahko odreklo vstop kakemu predavatelju iz Anglije, ki veruje, da je angleški parlamentarni sistem boljši kot pa naš sistem, pod katerim je predsednikov kabinet neodvisen od kongresa. Ta predloga bi je v obraz ameriški tradiciji, ki je navajala naseljenca, da se prej ko mogoče začne aktivno udeleževati v ameriškem socialnem in političnem življenju.

Ta predloga se sedaj nahaja pred senatnim naseljeniškim odsekom. Javna zaslišanja o nji se bodo vršila kmalu po 1. januarju, ko se kongres zopet snide k zasedanju.

Kaj predvideva Hobbsova predloga

Hobbs-ova predloga, House Resolution 5643, se tiče tujerodcev, ki so podvrženi deportaciji radi izvršitve kakakega zločina: zvodnikov, kršilcev narkotičnih postav, anarhistov in podobnih oseb. Predloga določa, da v slučaju, da država, kjer so take osebe pristojne, ne bi hotela izdati potnih listov, ima delavski department pravico, poslati jih za nedoločen čas v zapor oziroma konfinacijo, dasi ravno ne s trdim delom.

Medtem ko predloga ne bi prizadela mnogo oseb, pa bi se s takimi zakonom ustvarilo skrajno slab precedent. Njeni nasprotniki so opozarjali, da bi se pod takim zakonom lahko postavilo koncentracijske tabore in da bi bilo to očitno neustavno. Navzlic temu pa je bila predloga od senatnega pravosodnega odseka že odobrena in utegne priti pred senat, čim se kongres zopet snide. V poslanski zbornici je bila predloga sprejeta 5. maja.

Smithov zakonski načrt v predelani obliki

Smithova predloga, House Resolution 5138, je bila v obliki kot je bila prvotno predložena, skrajno reakcionarna, nekakšna zbirka vseh mogočih protitujezemskih predlog. Toda v obliki kot jo je sprejel pravosodni odsek poslanske zbornice in kot je bila 29. julija v poslanski zbornici sprejeta, so bile njene najslabše točke črtane.

V njej se določa kazen za vse, ki bodisi državljan ali tujerodca, ki bi skušal kaliti disciplino oboroženih sil Zed. držav ali bi priporočal nasilno strmo glavljenje zvezne vlade. Dalje uvaja tujerodcem za več novih vrst tujerodcev, in sicer takih, ki (1.) vedoma ali za denar pomagajo drugim tujerodcem priti nepostavno v Zed. države; (2.) ki so spoznani krivim spijonažem ali sabotažem v korist kake tuje vlade; (3.) ki kršijo ameriške narkotične postavke, ali ki se na-

ŠKRAT

Gospa novi služkinji nas je zelo strog red. Mi se mi ni treba pred njimi najstih je kosilo, ob sedmih se večerja in točno vetih se gre spat."

Služkinja: "No, če pri drugem dela, bom pa dovoljna."

Star samec: "Ali ni to Pridem pozno ponoči se mi ni treba pred njimi varjati in zagovarjati prav za prav ti rečeš kem primeru?"

Zakonski mož: "Jaz ne rim veliko. Dober večer ščim, nato pa ima ona b"

Mojega prijatelja je kovačev pes. Prijatelj kovača zaradi odškodnine razpravi srečam prijatelja kam pobit je bil videel, vprašam:

"No, kako je potekla va?"

"Človek ne bi verjel: tožba je bila zavrnjena, je imel tako dobrega kaka, da je dokazal, da psa ugriznil."

hajajo v kakem javnem sebnem zavodu za kronične bitelje narkotikov; (4.) postavno lastujejo ali strelno orožje, ki izstreljen strel brez ponovnega z enim pritiskom na katerokoli orožje, opravi napravo za tiho streljanje; so bili obsojeni v leto ali več radi zločina; jočega moralno otopenošnega kdajkoli po pri to deželo, namesto v dol let od časa prihoda, kot zakon sedaj.

Najbolj ozkosrčna določba predloge

Neka druga določba tega zakona skuša ovrči odločitev najvišjega sodnega Streckerjevem, da tujerodec ne more biti tiran, če je član organizacije, ki priporoča nasilno vlade, razen če je bil član organizacije ob času, ko začelo deportacijsko pre-

Ta določba pravi, da se rodec lahko deportira, če je na to, kdaj je bil član organizacije ali kako ma ji je pripadal.

Zakoni, ki skušajo kot zločin nekaj, kar izvršitve ni bil zločin z v obče slabi in obsojanji ni. V tem slučaju pa se Bilo bi skrajno krivično

(Dalje na 3. str.)

ZENE IN DEKLETA

Sedaj je čas, da si izberete (na Will call) fine in najnovije zimske "Sterling" suknje od \$14.50 naprej; ali FUR COATS od \$25 naprej, direktno iz tovarne in to po veliko nižjih cenah, kakor kateri drugi razprodaji.

Samo pokličite me ali mi pošljite vaš naslov, neglede kje ste, da pridem po vas in vas peljem v tovarno, če kupite ali ne, ne pla dan kakor tudi ob nedeljah doplidan. Vam se priporočam

BENNO B. LEUSTIG

1034 ADDISON ROAD

Vaš kandidat za councilmana 23. varde.

Mržnja proti tujerodcem v minulem zasedanju kongresa

(Dalje z 2. strani)

se deportiralo nekoga, ki je morda pred leti kot deček, ko je bil brez dela, potrjen in uničen, pristopil k organizaciji navedenega kalibra, dasiravno jo je zapustil, kakor hitro je stvar temeljiteje premislil. Predloga ni v obliki kot jo je sprejela poslanska zbornica, dopuščala nikake izjeme.

Predloga se sedaj nahaja pred senatnim pravosodnim odsekom.

Stares-ova predloga

Edina druga takozvana protitujezemska predloga, ki jo je sprejela poslanska zbornica, je Stares Bill, House Resolution 6724. Ta predloga določa deportacijo za tujerodce, ki so pronajdeni krivim špijonaž ali sabotaže v prid neki tuji vladi, dalje onih, ki zakrivajo kršitev katkega narkotičnega zakona ali ki se nahajajo v kakem zavodu radi rabe narkotičnih snovi.

Kot je bilo zgoraj razvidno, se iste določbe nahajajo že v Smithovi predlogi. Predloga, ki v bistvu ni slaba, se sedaj nahaja na koledarju senatnega naseljenkega odseka.

V razred zakonov, ki se pečata s tujcem, se včasih prišteje tudi McCormickovo predlogo, katere je bila sprejeta v nižji zbornici in ki določa kazni za osebe, ki vedoma in zlobno poročajo nasilno prevrnitev vlade. Ampak ta predloga velja tako za državljane kot tujerod-

ce.

Predloga za ukinjene vsega naseljevanja

Dve predlogi, ki sta sedaj pred senatom in odobreni od tujezemskega naseljenkega odseka, sta posebno zanimivi. Ena je Reynoldova predloga, Senate Resolution 409, ki zahteva ukinitve vsega kvotnega naseljevanja v Ameriko za dobo petih let in registracijo vseh tujerod-

cev v Zd. državah.

Druga, (Senate Resolution 408), katero je predložil senator Holman iz Oregona, predlaga, da se senatnemu naseljenkega odseku dovoli vsota \$10.000, da pregleda, "v koliki meri se do-"

pušča nepostaven vstop in bivanje tujerodcev v Zd. državah."

Predlagana preiskava je bila zasnovana kot fishing expedition, ampak če bi ne storila drugega, bi brez dvoma poročala, da ni nobene podlage za to, da ne obstoječe napačne pojme članom omenjenega odseka določa nekoliko potrebnega po-

redloga za sprejem begunskih otrok

naseljeniška predloga, o kateri so časopisi več pisali kot o katerikoli drugi, je takozvana Wagner-Rogersova predloga, da bi se 50 tisoč otrok političnih beguncev iz Nemčije v teku prihodnjih dveh let dovolilo vstop v deželo izven kvote. Navzlic zaslišanjem, pri katerih so mnoge odlične osebe pričale za njeni sprejem, pa ni bila predloga odobrena še niti pred tozadevnim odsekom senata ali poslanske zbornice.

Ako se preteklo kongresno zasedanje sodi po predlogah, o katerih se je v njem razpravljalo, je bil sentiment v njem močno proti tujerodcem. Ako pa se ga sodi po predlogah, ki so faktično postale zakon ali bile samo sprejete v nižji zbornici, ni bil tako sovražna napram tujerodcem kot se ga je obtoževalo. V bistvu večina teh predlog morda ni bila toliko naperjena proti tujerodcem kot takim, temveč je bila največ izraz ogorčenja proti tujezemski propagandi v Zd. državah, zlasti proti nacistični in komunistični propagandi in pa aktivnostim nemškega Bunda in sličnih organizacij.

Skrajno obžalovanja vredno pa je, da se tako ogorčenje izraža v načrtih za kazensko postopanje proti vsem tujerodcem, katerih večina je lojalna in spoštuje ameriške zakone.

Prihodnje zasedanje bo bolj kritično

Za one, ki verujejo v ameriške tradicije strpnosti, enakosti in pravičnosti, ki naj veljajo za vse, državljane kot nedržavljane, tu prihodnje zasedanje 76. kongresa, ki se snide v januarju, najbrže veliko bolj kritično kot je bilo to, ki je pravkar minulo. Dempsy je v, Smithovega in Hobbsova predloga bodo prišle pred kongres za končno akcijo Da-li bomo enako uspešni in bomo v stanu preprečiti uzakonitev diskriminacijskih in ne-ameriških predlog, bo odvisno od širšega poka in od tega, da se zbudi širši in bolj aktivno opozicijo od strani vseh državljanov brez razlike, tu rojenih in onih, rojenih v inozemstvu.

Ljudje morajo priti k spoznanju, da ni dovolj, da se obsoja take predloge, temveč da morajo svoje mnenje sporočiti kongresnikom in senatorjem. Čuječnost in odločna akcija sta cena ne samo svobode, temveč ohranitve naših ameriških tradicij enakosti in pravičnosti za vse. (Izraz "tujerodec" rabljen v tem poročilu dosledno po meni "nedržavljane," ne pa tujerodce, ki so dasi rojeni v tujini, postali državljani potom naturalizacije. Op. uredništva.)

"Napredek"

SEZNANITE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM...

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street
KENmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street
ENDicott 0653

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite HENDERSON 5311 — HENDERSON 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom — — —

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street
KENmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street
ENDicott 0653

Društveni KOLEDAR

SEPTEMBER

2. septembra, sobota. — Društvo Srca Jezusovega, Proslava 40 letnice, ples v S. N. Domu na St. Clair Ave.

8. septembra, petek. — Zabava in ples, Vatro Grill for Council, v prizidku S. N. Doma.

9. septembra, sobota. — Plesna veselica, Lucky Stars, SDZ, v avditoriju Slovenskega Narodnega doma, na St. Clair Avenue.

9. septembra, sobota. — Ples Eddie Kovacic for Council v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

16. septembra, sobota. — Ples društva "Comrades", št. 566, SNPJ v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.

23. septembra, sobota. — Ples društva Martha Washington, št. 38, SDZ v Slov. nar. domu, na St. Clair Ave.

23. septembra, sobota. — Gay Debs Club, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

23. septembra, sobota. — Ples S. D. Z. št. 37 v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

24. septembra, nedelja. — Slov. dom na Holmes Ave obhaja 20-letnico obstoja z pravestrnim programom popoldne, zvečer pa banket in ples v obeh dvoranah.

30. septembra, sobota. — Young Men's Democratic Club, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

30. septembra, sobota. — Ples dr. Spartans, št. 198, SSPZ v Slovenskem narodnem domu, na St. Clair Ave.

30. septembra, sobota. — Vršni se ples in praznovanje druge obletnice otvoritve Slovenskega narodnega doma v Maple Heights.

OCTOBER

1. oktobra, v nedeljo. — Igra predi Dram. društvo "Anton Verovšek" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

7. oktobra, sobota. — Ples društva Marije Magdalene v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

7. oktobra, sobota. — Rana Club, ples v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Road.

7. oktobra, sobota. — Društvo "Delavec", št. 257 SNPJ priredi Vinsko trgatve v Jugoslovanskem narodnem domu v West Parku.

7. oktobra, v soboto. — Ples S. V. J. Cadets v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.

8. oktobra, nedelja. — Koncert in ples Skupnih Mladinskih pevskih zborov v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

narodnem domu na St. Clair Avenue.

8. oktobra, nedelja. — Koncert Združenih mladinskih pevskih zborov v SND na St. Clair Ave.

14. oktobra, sobota. — Ples dr. Slov. Sokolice št. 442, SNPJ v S. N. D. na St. Clair Ave.

14. oktobra, sobota. — Friendship Grove, W. C., ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

14. oktobra, sobota. — Ples žumberak HBZ v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

15. oktobra, nedelja. — Koncert in ples Industrialne Rad. Organizacije v SND na St. Clair Avenue.

15. oktobra, nedelja. — Clevelandka federacija SNPJ proslavlja 35 letnico SNPJ v obeh dvoranah SDD na Waterloo Rd. Popoldan program.

21. oktobra, sobota. — Dr. Lunder-Adamič, št. 20, SSPZ obhaja 30 letnico s programom v SND na St. Clair Ave.

21. oktobra, sobota. — Društvo Betsy Ross, ples v Slovenskem delavskem domu, Waterloo Rd.

21. oktobra, sobota. — Ples Bunco Girls Club v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

22. oktobra, nedelja. — Koncert in ples zbora "Sluga" v SND, na St. Clair Ave.

26. oktobra, četrtek. — Ples dr. Clairwoods, št. 40, SDZ v S. N. D. na St. Clair Ave.

27. oktobra, petek. — Ples dr. "Carniola Tent", ša. 1288, The Macabees v SND na St. Clair Avenue.

28. oktobra, sobota. — Ples dr. Clevelandski Slovenci, št. 1b, SDZ v S. N. Domu na St. Clair Ave.

28. oktobra, sobota. — Local No. 1228, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

28. oktobra, sobota. — Zadržna plesna veselica z večerjo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

28. oktobra, sobota. — Ples Acacia Club v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

29. oktobra, nedelja. — Waterloo Grove, WC., ples v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd.

29. oktobra, nedelja. — Proslava 25-letnice dr. sv. Cirila in Metoda, št. 18, SDZ v S. N. Domu na St. Clair Ave.

29. oktobra, nedelja. — Koncertna proslava 25-letnice društva "Zyon" v SND na E. 80th St.

30. oktobra, torek. — Outdoorsmen Club, ples v SND, na St. Clair Ave.

NOVEMBER

4. novembra, sobota. — Združene Slovenke, SDZ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

4. novembra, sobota. — Ples Buckeye Stars v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

5. novembra, nedelja. — Slov. Ženska Zveza, št. 41, prireditve v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

5. novembra, nedelja. — Koncert Blaue Donau, v S. N. D., na St. Clair Ave.

5. novembra, nedelja. — Koncert mladinskega pevskega zbora "Kantariki" v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

11. novembra, sobota. — Plesno veselico priredi dr. Vipavski Raj, št. 312 SNPJ v Slov. Domu na Holmes Ave.

11. novembra, sobota. — Ples društva "Slovenec" št. 1, SDZ v Slov. nar. domu na St. Clair Avenue.

11. novembra, sobota. — Collingwood Hive, TM, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

11. novembra, sobota. — Ples "Cvet Hrvatske Sestare" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

11. novembra, v soboto. — Društvo Sv. Križ, št. 214, KSKJ priredi plesno veselico v Slovenskem zapadnem domu na 6818 Denison Ave.

12. novembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran", koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

12. novembra, nedelja. — Opera Samostojnega pevskega zbora "Zarja" v S. N. D. na St. Clair Ave.

18. novembra, sobota. — Modern Crusaders, SDZ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

18. novembra, sobota. — Ples Young Ladies Sodality SVS v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

19. novembra, nedelja. — Društvo "V Boj", št. 53, SNPJ, prireditve v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

19. novembra, sobota. — Ples Royal Hi Hats v SND, na St. Clair Ave.

19. novembra, nedelja. — Ples dr. Sv. Ane, št. 4, SDZ v S. N. Domu na St. Clair Ave.

19. novembra, v nedeljo. — Koncert in ples, priredi pevski zbor "Adria" v Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue.

25. novembra, sobota. — Ples dr. "Comrades", št. 566, SNPJ v Slovenskem narodnem domu, na St. Clair Ave.

25. novembra, sobota. — Društvo "Svoboda", SNPJ, prireditve v S. D. D. na Waterloo Rd.

25. novembra, sobota. — Društvo Velebit, št. 544 SNPJ proslava 15 letnice v Domu Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.

sen Ave.

26. novembra, nedelja. — Predinski pevski zbor, koncert v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. novembra, nedelja. — Mlastava in ples dr. "Abrašević", v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

26. novembra, nedelja. — Mladinski pevski zbor Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road, priredi koncert v avditoriju Slovenskega delavskega doma.

29. novembra, sredo. — Ples Inter-Lodge League v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

29. novembra, sredo. — Plesno veselico priredi Dramsko društvo "Anton Verovšek" v S. D. Domu na Waterloo Rd.

30. novembra. (Zahvalni dan), Koncert Soc. Zarje v avditoriju SND.

30. novembra, četrtek. — Slov. Dobrodelna Zveza, prireditve v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

DECEMBER

2. decembra, sobota. — Ples Variety Club v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

2. decembra, sobota. — Ples društva "Lira", v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

3. decembra, nedelja. — Obletnica in ples dr. Pioneers, H. B. Z. v SND na St. Clair Ave.

3. decembra, nedelja. — Koncert Slovana v Društvenem Domu na Recher Ave.

3. decembra, nedelja. — Društva "Združeni bratje", št. 26, SSPZ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

9. decembra, sobota. — Društvo "Strugglers", SNPJ, ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

9. decembra, sobota. — Ples dr. Janeza Krstnika, št. 37, JSKJ v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

10. decembra, nedelja. — Predstava dramskega društva "Ivan Cankar" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue.

10. decembra, nedelja. — Klub "Oreški", prireditve v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

16. decembra, sobota. — Božičnica v obeh dvoranah Slovenskega narodnega doma — National Screw Mfg. Co.

17. decembra, nedelja. — Božičnica in ples Slov. Mlad. šole v Slovenskem narodnem domu,

na St. Clair Ave.

23. decembra, sobota. — Ples Svob. Slovencev, št. 2, S. D. Z. v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

25. decembra, ponedeljek. — Socijalistični klub št. 49, ples v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Rd.

31. decembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran", ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

31. decembra, nedelja. — Silvestrov večer, S. N. Doma in Klub dr. SND v avditoriju S. N. Doma na St. Clair Ave.

31. decembra. — Silvestrovska zabava pevskega zbora "Slovan" v Društvenem Domu, na Recher Ave.

31. decembra v nedeljo. — Praznovanje starega in novega leta v Slovenskem narodnem domu v Maple Heights.

1940

20. januarja sobota. — Ples društva "Lira" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

3. februarja, sobota. — Ples dr. "Kranj" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

18. februarja, nedelja. — Dram. društvo "Anton Verovšek" priredi igro v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

30. marca, sobota. — Ples društva "Lira" v Twi-Light Ballroom na St. Clair Ave.

7. aprila, nedelja. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" priredi igro v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

Češplje za konserviranje

Na Keržičevi farmi v Genevi so letos češplje zelo dobro obrodile, na kar opozarjamo gospodinje. One, ki jih boste konservirale (kenale), jih lahko same obirate in boste plačale malo odškodnino zanje. Pridite in se prepričajte. — Se priporočamo. — Keržič, Box 124 R. D. D. South River, Geneva, Ohio.

Help Kidneys Don't Take Drastic Drugs

Your Kidneys contain 9 million tiny tubes or filters which may be endangered by neglect or drastic, irritating drugs. Be careful. If functional disorders of the Kidneys or Bladder make you suffer from Getting Up Night, Nervousness, Leg Pains, Gravel Under Eyes, Dizziness, Backache, Swollen Joints, Excess Acidity, or Burning Passages, don't rely on ordinary medicines. Fight such troubles with the doctor's prescription Cystex. Cystex starts working in 3 hours and must prove entirely satisfactory in 1 week, and be exactly the medicine you need or money back is guaranteed. Telephone your druggist for Cystex (Blue box) today. The guarantee protects you. Copy, 1937 The Knox Co.

Ravnokar je izšla...

velepomembna knjiga

"THE SLOVENES: A SOCIAL HISTORY"

spisal Dragotin Lončar

prestaval v angleščino Anthony J. Klančar

Ta knjiga bi morala biti v vsaki hiši kjer je tu rojena mladina, da se mladina seznani z zgodovino slovencev.

Knjiga je vezana stane \$1

Dobi se v uradu Enakopravnosti,

6231 St. Clair Avenue

SEZNANITE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM...

‘Enakopravnosti’

Vladimir Levstik:

30

PRAVICA KLADIVA

POVEST

"Teci v vas in pripelji dva moža... Najprej skoči do mlinarja. Reci mu, da je Beloglavka videla morilca, ko je vrgel Katro v vodo; da umira in hoče pred smrtjo povedati, kdo je bil... Ako Aleš ne bo hotel priti, pokliči Jereba, Medveda, Muhovca — kogar dobiš... Dirjaj. Za tvojo dušo gre in za življenje nedolžnega človeka!"

Cerkovnik se je vrnil z Muhovcem in Jerebom. Aleš Blagaj ni prišel... Ko se je Jakob Vojska pozno ponoči vračal od mrtve Beloglavke, je bil tako čudno razburjen, da ga je njegov spremljevalec vso pot strahoma opazoval. Opohteval se je kakor vinjen človek in počenjal stvari, ki niso bile predpisane v nobenem obredniku. Cerkovnik je kasneje pripovedoval, da je z eno roko stiskal Najsvetejše k sebi, z drugo pa se je obupno bil po prsih, ponavljaje na ves glas:

"Indignus sum, Domine!... Mea culpa... mea culpa... mea maxima culpa!"

Drugo jutro se je raznesla vest, da ga je udarilo božje. Našli so ga v njegovi sobi, pred Križanim, s čelom na najnižjem robu molitnika...

Aleš je tisto noč izginil brez sledu. Zapregel je bratovega konja in se je odpeljal v noč. Drugi dan, ko so ga že iskali, je nekdo trdil, da ga je videl zjutraj v Bukovici; baže so ga srečali tudi pri Radgosičah, v Podholmskem lesu, za Sv. Rupertom in drugod. Konj in koleselj sta se našla pod nekim kozolcem blizu Kranja, o mlinarju pa ni bilo ne duha ne sluha.

XLIII.

Do Krištofove izpustitve je minilo še teden dni. Vrnili se je opoldne, ko je pomladansko solnce najlepše sijalo na Ravne. Vsa vas je bila opozorjena in vsi so ga težko pričakovali, prav kakor bi se mu hotel vsak posebej oprostiti za zlo, ki ga je prebil. Toda on se ni zmenil za nikogar. Niti ni čul pozdravov, ki so mu jih klicali izpred hišnih vrat, niti ni odgovarjal tistim, ki so hoteli za njim, da bi ga ustavili. Vse to, vsi ti ljudje, vse njihove misli, vsa njihova čustva in vse življenje okoli njega mu ni pomenilo ničesar več. Zdel se je izmučen do smrti in je tudi čutil, da je bolan na smrt. Samo nekaj ga je moglo

še okrepiti, samo eden je bil na vsem svetu lek, ki ga je mogel vrniti življenju. In kakor najde bolna žival v svojem tajnem nagonu pot do zdravilne trave, tako je tudi on nehoti sledil sili, ki je dajala njegovim korakom resnično smer. Brez jasne misli in brez opredeljenega čustva, z očmi uprtimi strmo napravnost, ne oziraje se na desno ne na levo, je zavil v klanec in je stopal proti kovačiji, podobni zamaknjencu ali spečemu, ki ga vodi neviden čar.

Sele ko je stal na pragu Andrejeve hiše, ga je izpreletelo, kakor da se drami. A trpka črta okoli njegovih ust se je zarezala tem globlje.

S sklonjeno glavo je stopil v hišo. Ko je dvignil oči od tal, je zagledal Njo...

Niti v vsej njuni prošlosti niti v vsej bodočnosti, ki je bila pred njima, ni bilo prostora za toliko gorja in toliko radosti, kolikor je je bilo v tistem edinem, tako grenkem in vendar toli blaženem srečanju njunih oči. Tako sta si brez besed povedala vso bol minulih dni, vso svojo mučeniško ljubezen in vso neizmerno upanjo, ki je boječe vzhajalo nad dolgo bedo njunih duš. Držala sta se za roke, ne vedoč, kdaj in kako sta se prišla zanje. Zrla sta si v oči, kakor da se ne moreta nasiti mile podobe drug drugega, in štela, oba z neizmernim začudenjem in sočutjem, tihe, vroče solze, ki so jima tekale po licih kakor brezkončne bisernice ljubezni. Šele zdaj sta vedela, kako nesrečna sta bila doslej! Šele zdaj sta spoznala, kako srečna moreta biti!

Šele zdaj je čutila Lucija, kako strašna in brezupna je bila njena zapuščenost, odkar so ji ugrabili očeta. V tem silnem občutku svojega sirotstva je mahoma izpustila Krištofovo desnico. Glasno ihtela se je zgrudila pred njim na tla in mu je objela kolena. O, te drage noge, tako trudne in blatne, tako močne in v dobro namenjene! Te noge, ki so po krvi brodirale — te noge, ki so ga prinesle do nje!... Nato se je vzpela kvišku in je segla spet po njegove roke: o, ljube roke, o, njegove roke! Te grešne roke, ki so kri prelivale, ljudi ubijale, mesta rušile! Te močne roke, roke pravice željne! Te dobre, blagoslovljene roke, ki jo bodo držale v burjah življenja in v mukah

smrti! —

"Lucija," je rekel Krištof pozneje, ko je sedel za njeno mizo in lomil njen sirotinski kruh, "tako ti povem, Lucija, da nimam v Ravnah ničesar več razen tebe... Vse mi je omrženo, ni je skoro stvarce, da bi mi zbužala lep spomin. Ljudje so naju preganjali in zatajevali, zemlja nama je rodila samo gorje. Še dom moje očeta in ime, ki ga nosim, sta zdaj zaznamovana in osramočena... Pustiva ta nevaležni kraj in pojdiva živeti drugam! Glej, mi, kar nas je bilo, smo se borili za vso Jugoslavijo, naš dom je na severu kakor na jugu, ne samo v Ravnah, ampak povsod, kjer smo s srčno krvjo začrtali meje. Naša domovina je velika, prostora je v njej dovolj. Ali hočeš, da se preseliva na Kosovo polje? Črna prst rodi tam sama od sebe. Zrak je topel, in kadar pride pomlad, cvete po ravninah rdeča potonika iz dobre junaške krvi. Tam bova pozabila vse — tam bova srečna!"

Lucija ga je molče pogledala. Njene lepe, resne oči so bile polne mehkega očitanja, kakor bi mu hotela reči:

"Moj si in vendar še nisi čistost! Kovačev učenec si bil in vendar ga nisi razumel do duše..."

Ali res ni čutil, da se hči Andreja Možine ne more umakniti z grude, na kateri je vztrajal oče do poslednjega diha? Ali res ni zaupal, da mu bo njena zvestoba izvirala vere in moči, kakor mu bo njena ljubezen nagrada za vse minulo zlo in večni lek pozabljenja?

Iskala je besede, da bi mu povedala vse to in še toliko drugega. Toda misel je bila tako bogata in besede so se ji zdele tako siromašne. Vstala je in ga je prišla za roko.

Sledil ji je molče. Ko je snela v veži velik ključ in je stopila iz hiše, ne da bi izpustila njegovo roko, je uganil, kaj hoče. Peljala ga je v delavnico...

V kovačnico Andreja Možine! O, kaj je navailo na Krištofovo srce, ko je stopil med te začrnele stene! Še je dišalo po ogledu in po železu, še je bilo v zraku kakor živk in klenk, še je trepetalo nekje kakor odmev drage besede; toda ogenj ni sršal, meh je miroval, kladivo je mrzlo slonelo ob nakovalu; njega, ki je tu koval in modroval,

veroval in propovedoval, ljubil in mrzil, ni bilo več...

A tak je bil samo prvi, najbridkejši občutek. Takoj nato je dahnil kovač z vseh strani. Bil je pričujoč kakor sleherni živa misel v slehernem kraju, ki ga ogradi pobožnost v njeno čast. In Krištof je zdajci spoznal, da je prišel v svetišče. Kovačnica je bila pospravljena, nakov svetel; nikoder ni bilo pajčevine, nikoder prahu... Ne, tu je Andrej še živel.

Kištofu se je zdelo, da vidi pred seboj njegov orjaški stas, njegovo košato brado in njegove oči, polne dobrote in polne strogosti. Zdelo se mu je, da čuti na glavi njegovo roko, ki ga miluje in blagoslavlja — kakor takrat, poslednjikrat...

In tedajci je bilo konec njegovih dvomov. Vse tisto, česar Lucija ni umela povedati, ga je prešinilo kakor razsvetljenje. Zavedel se je, da mora pregaziti gorje, sramoto in vse. Vztrajati v borbi, kakor je vztrajal tam!

Štutil je, da stopa v boj, ki ga bo nedokončanega ostavil sinu, ako ga bo imel. Zakaj zlo, ki je ležalo nad njegovim življenjem, ni bilo njegovo posebno zlo, ampak obče, in je pritiskalo na vse.

To zlo je bilo človeška nevednost. Bilo je malodušje, strahopetnost, zakrknjenost in laž. Bilo je napuh. Bilo je lakomnost zlata, ki je vpregala komaj osvobodene sile naroda v svoje trinoško igo. Bilo je lakomnost oblasti, ki se je lotevala mešetarnjenja za svetinje, odkupljene z grmadami mrtvih in s potoki krvi. Bilo je nebratstvo sužnjev nejeverja grešnikov, nemoč skopljencev, podla krasta mnogih stoletij nevolje. Imelo je tisoč obrazov in tisoč imen, toda izviralo je vselej in povsod iz iste ga početka; iz velikega Zla, ki se buni zoper veliko Dobro.

V borbi za Dobro in proti Zlu je bila uteha, zveličanje in pot do Boga. Do živega Boga vseh pogumnih in delavnih, vseh ljubečih in žejnih pravice. Do Boga-Kladivarja, v katerega je veroval Andrej...

Zdaj je razumel vso kovačev misel. In kakor bi opravljal molitev v njegov spomin, je prijel za kladivo, vzdignil ga nad glavo in udaril po nakovalu:

"Kar je krivo, ravnaj!... Kar je trdo, mehčaj!... Kar je

zlo, pokončaj!..."

Lucija je zaihtela. On pa jo je prijel za roko in jo je burno potegnil čez prag, na solnce.

"Ostaneva, Lucija! Karkoli je bilo in karkoli še more priti — midva ostaneva, vsemu na kljub. Molila bova kovačevo molitev in bova živela za to, da se izpolni njegova pravica. Pravica vernih in vročih — pravica kladiva!..."

XLIV.

Med tem, ko je Krištof govoril te besede, je žvižgal daleč za Ravnami tovorni vlak. Njegovi novi stroji je hropel in puh, trudoma vlekoč za seboj skvoro nepregledno vrsto težkih, zvrhoma polnih voz.

Ljudje, ki so čakali na križiščih pred spušenimi zatvornicami, so veselo zrlili na dolgi vlak. Mislili so na kraje, ki jih je prevozil, na kraje, kamor ga je vodila železna pot, na bogatstva, ki jih je nosil s seboj in na tisoče žuljavih rok, ki so jih ustvarile. Vsi ti bližnji in daljni kraji, vse te marljive roke in vsi ti sadovi njihovega dela — vse to je bila živa, upolna, rodovitna in trudeča se Jugoslavija!

Samo eden je bil nesrečen, ki je brez radosti gledal vlaku naproti. Stal je za grmom ob nasipu, tam, kjer železnica lokoma zavija med lesove: morilec in izdajalec, ki je obupal nad svojim življenjem. Teden dni se je skrival kakor divja zver, in zdaj je stal tu in je čakal, da se dovrši njegova usoda.

Ze je bobnela zemlja od pesmi koles, že je grmel izza ovina

Oglašajte v —
"Enakopravnosti"

ka mogočni stroj in mu je črno rasel naproti. Ko je prigrmel tik do njega, je Aleš Blagaj zatulil od groze in se je vrgel na tračnice, z glavo naprej.

Mislil je, da bo mahoma vse končano. Toda trenotek med prvim dotikom železnih gnot in med smrtjo je bil neizmerno dolg. V tem trenotku je bilo dovolj prostora za vse Alešove življenje. In ko je še enkrat videl vse, kar je storil, in vse, kar je bil, se je zdajci spomnil besed Andreja Možine:

"Njegova kolesa te bodo zmlela pod seboj!..."

Nato mu je počila lobanja in

njegovi možgani so se razli

travnica. Pšenica iz Vojvodine, les savskih in savinskih gor, da iz Korotana, premog iz bovelj — vse to raznoliko

gastvo Jugoslavije pa je zmalo vito grmelo preko njega.

Plod in delo mlade Domostara trla nečisto prošlost...

KONEC

Naprodaj

Proda se hiša za dve ete, ni, duplex, 6 sob, kopalnica, garaž za vsako družino. Ploščina 663 East 93rd St.

Išče se

Išče se šolsko dekle za delo, samo za soboto in dan, ne čez noč. Za več pojavnosti kličite POTOMAC 8820.

6 velikih steklenic

ZA CENO PETIH

Vse v priročni ekonomični torbici.

Okusni Cotton Club oranžni in dopadljivi sokovi. Kupite eno "torbico" na vaši poti domov — otroci ljubijo Cotton Club mehke pišave. Hranite denar — hranite zamaške, katere izmenjate za zele, nagradne znamke.

12 OZ. BOTTLES
25¢
(NOT ICE)

"MY CARLTON STAINLESS STEEL WARE IS THE BRIGHTEST SPOT IN MY KITCHEN...AND IT STAYS BRIGHT"

Get acquainted with this new wonder metal that cooks better, permanently retains its gleaming lustre, won't stain, rust or darken, cleans easier, lasts longer and safeguards health. Try it in your own kitchen—it's the best demonstration you can make of the economy and value of this beautiful cooking ware.

SEE IT TODAY AT
SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-03 SUPERIOR AVENUE.

Kampanja za "Cankarjev glasnik" sedaj v teku...

CANKARJEV GLASNIK

mesečnik za leposlovje in pouk
ima sedaj kampanjo za nove naročnike!

AKO ŠE NISTE NAROČNIK TE VAŽNE
REVIJE POSTANITE ŠE DANES!

NAROČNINA JE:
za celo leto \$3 — za pol leta \$1.50 — za
4 mesece \$1

Kdor tekom kampanje pošlje en dolar direktno na urad Cankarjevega glasnika mu bo naročnina kreditirana za pet mesecev.

CANKARJEV GLASNIK

6411 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Millions prefer it to
mayonnaise—
costs less!

Miracle Whip is different—delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skillful way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness—in the Miracle Whip beater that's exclusive with Kraft.

(1) TA KUPON

z ostalimi za tekoči teden, s 49 centi, opravičijo osebo do te skupini kot na sliki. Zamenjate lahko te kupone v našem uradu. Nobenih naročil ne sprejemamo po pošti.

IME _____
Naslov _____
Mesto _____

SPOMIN NA STARO DOMOVINO

"NAŠI KRAJI"

ZBIRKA 87 SLIK
iz vseh krajev Slovenije.
V finem bakrotisku na
dobrem papirju, v velikosti 5x7 1/2 inčev

Ta krasna zbirka, vas
stane samo \$1

SPADA V VSAKI
SLOVENSKI DOM

GLAS NARODA (Dep. K) 216 W. 18th Street, New York

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!

V knjigarni "Glas Naroda" lahko dobite vsakovrstne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jurčiča, Preglja, Kmetova, Milčinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov: Gospodarske, gospodinske in poučne knjige... Igre, pesmi, zemljevide.

Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.

